

REPUBLIKA SRPSKA
Agencija za osiguranje Republike Srpske
Banja Luka
Bana Milosavljevića 8/II
e-mail: kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
tel/faks: +387 51 228-910, 228-920

REPUBLIC OF SRPSKA
The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka
St. Bana Milosavljevića 8/II
e-mail:kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

IZVJEŠTAJ

o stanju sektora osiguranja u Republici Srpskoj
za period od 01.01.2023. do 31.12.2023. godine

Broj: UO - 17/24
Datum: 03.06.2024. godine

Banja Luka, maj 2024. godine

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ	5
1. STRUKTURA SEKTORA	7
2. OSIGURANJE	8
2.1. Tržište osiguranja	8
2.1.1. Učesnici na tržištu osiguranja	8
2.1.1.1. Društva za osiguranje	8
2.1.1.2. Zastupnici i brokera u osiguranju	10
2.1.1.3. Zaštitni fond Republike Srpske	10
2.1.1.4. Ovlašćeni aktuari	11
2.1.2. Pokazatelji razvijenosti tržišta osiguranja	11
2.1.3. Obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske	12
2.1.4. Tržišna struktura i koncentracija	13
2.1.5. Obračunata premija po društvima za osiguranje	15
2.1.5.1. Obračunata premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj	15
2.1.5.2. Obračunata premija filijala društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH	18
2.1.6. Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju	19
2.1.6.1. Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj	19
2.1.6.2. Premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju	21
2.2. Bilansna struktura	22
2.2.1. Bilans stanja	22
2.2.2. Bilans uspjeha	26
2.2.3. Konsolidovani finansijski izvještaji	29
2.3. Finansijski i tehnički pokazatelji	30
2.3.1. Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala	30
2.3.2. Obračun i pokrivenost tehničkih rezervi propisanim oblicima aktive	31
2.3.2.1. Ukupno obračunate tehničke rezerve	31
2.3.2.2. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja	32
2.3.2.3. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja	33
2.3.3. Komparativni pregled ključnih pokazatelja	35
2.3.4. Pokazatelji o isplaćenim odštetama i drugim naknadama iz osiguranja	36
2.3.5. Tehnički rezultat	38
2.3.6. Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio	39
2.3.7. Pokazatelji rentabilnosti	40
2.3.8. Ostali pokazatelji poslovanja	40
3. DOBROVOLJNO PENZIJSKO OSIGURANJE	41
3.1. Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom	41
3.2. Dobrovoljni penzijski fond	43

Tabele

Tabela 1: Društva za osiguranje iz Republike Srpske.....	8
Tabela 2: Vlasnička struktura u društvima za osiguranje iz RS	9
Tabela 3: Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje iz RS	9
Tabela 4: Odštetni zahtjevi prema Zaštitnom fondu.....	11
Tabela 5: Premija i makroekonomski pokazatelji.....	12
Tabela 6: Premija osiguranja obračunata na tržištu RS	12
Tabela 7: Obračunata premija na tržištu osiguranja u RS, prema vrstama osiguranja	13
Tabela 8: Učešće društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH na tržištu RS.....	13
Tabela 9: Učešće društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu RS, prema peer grupama.....	14
Tabela 10: Ukupno obračunata premija po društvima za osiguranje iz RS	15
Tabela 11: Obračunata premija društava za osiguranje iz RS u FBiH.....	16
Tabela 12: Ukupno obračunata premija društava za osiguranje iz RS, prema vrstama osiguranja	17
Tabela 13: Obračunata premija po filijalama društava za osiguranje iz FBiH	18
Tabela 14: Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu RS.....	19
Tabela 15: Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu RS, po vrstama osiguranja	20
Tabela 16: Premija društava za osiguranje obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, po vrstama osiguranja	21
Tabela 17: Aktiva – ukupno za sva društva za osiguranje iz RS	22
Tabela 18: Pasiva – ukupno za sva društva za osiguranje iz RS.....	24
Tabela 19: Bilans uspjeha – ukupno za sva društva za osiguranje iz RS.....	27
Tabela 20: Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala.....	30
Tabela 21: Iznos ukupno isplaćenih obaveza iz osiguranja po vrstama osiguranja.....	36
Tabela 22: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja.....	37
Tabela 23: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	38
Tabela 24: Tehnički rezultat	38
Tabela 25: Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio	39
Tabela 26: Pokazatelji rentabilnosti.....	40
Tabela 27: Ostali pokazatelji poslovanja	40
Tabela 28: Bilans stanja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom.....	41
Tabela 29: Bilans uspjeha društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom	42
Tabela 30: Bilans stanja dobrovoljnog penzijskog fonda	44
Tabela 31: Bilans uspjeha dobrovoljnog penzijskog fonda	45

Grafikoni

Grafikon 1: Ukupno obračunata premija po društvima za osiguranje iz RS	16
Grafikon 2: Kumulativna stopa rasta ukupno obračunate premije društava za osiguranje iz RS.	17
Grafikon 3: Ukupno obračunata premija društava za osiguranje iz RS, prema vrstama osiguranja	18
Grafikon 4: Ukupno obračunata premija neživotnih osiguranja društava za osiguranje iz RS	18
Grafikon 5: Struktura poslovne aktive društava za osiguranje iz RS	23
Grafikon 6: Struktura poslovne pasive društava za osiguranje iz RS	25
Grafikon 7: Kapital društava za osiguranje iz RS	26
Grafikon 8: Ukupno obračunate tehničke rezerve svih društava za osiguranje iz RS	31
Grafikon 9: Ukupno obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja.....	32
Grafikon 10: Pregled obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja po društvima za osiguranje iz RS	32
Grafikon 11: Struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja	33
Grafikon 12: Ukupno obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja.....	34
Grafikon 13: Pregled obračunatih tehničkih rezervi životnog osiguranja po društvima za osiguranje iz RS	34
Grafikon 14: Struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja.....	35
Grafikon 15: Kretanje obračunatih tehničkih rezervi, akcijskog kapitala i obračunate premije...	35
Grafikon 16: Ukupno isplaćene obaveze iz osiguranja (životna i neživotna osiguranja).....	37

UVODNA RIJEČ

Izveštaj o stanju sektora osiguranja u Republici Srpskoj za 2023. godinu sadrži informacije o stanju u osiguranju i dobrovoljnom penzijskom osiguranju, a pripremljen je na osnovu finansijskih, revizorskih, aktuarskih i drugih izvještaja, koje učesnici na tržištu osiguranja i dobrovoljnog penzijskog osiguranja, u skladu sa propisima, dostavljaju Agenciji za osiguranje Republike Srpske.

U 2023. godini, na tržištu osiguranja Republike Srpske poslovala su 23 društva za osiguranje, od kojih je 14 imalo sjedište u Republici Srpskoj, a 9 u Federaciji BiH, koja poslove osiguranja obavljaju putem registrovane filijale u Republici Srpskoj. Iako se broj društava za osiguranje (uključujući i filijale društava iz FBiH) u *peer* grupi do 5% pojedinačnog učešća u ukupnoj premiji smanjio, u odnosu na prethodne izvještajne periode, i dalje je taj broj visok i može se konstatovati da je na tržištu osiguranja Republike Srpske prisutna prilično jaka konkurencija, a na šta dodatno ukazuje i vrijednost Herfindahl Hirschman–ov indeksa. Povećana konkurencija na tržištu osiguranja, posmatrana kroz ukupan broj društava za osiguranje, uz dominantno učešće premije obaveznog osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, već duži period predstavlja rizik za očuvanje stabilnosti sektora osiguranja.

Na tržištu osiguranja Republike Srpske, ukupno obračunata premija iznosila je 320,5 miliona KM, a što je za 15,8% više u odnosu na prethodnu godinu, a u okviru koje je premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj povećana je za 16,0%, a premija filijala društava iz FBiH je za 14,9%. Premija neživotnih osiguranja bila je veća za 18,7%, a premija životnih osiguranja za 3,6%. U strukturi ukupne premije, premija osiguranja od odgovornosti za motorna vozila učestvovala je sa 55,8%, premija životnog osiguranja sa 17,7%, premija kasko osiguranja motornih vozila sa 8,7%, dok je zajedničko učešće premije svih ostalih vrsta neživotnih osiguranja bilo 17,8%. Bitno je naglasiti da premija osiguranja od autoodgovornosti sa 62,0% dominira u strukturi premije društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, dok ista sa 37,9% učestvuje u strukturi premije filijala društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH obračunatoj u Republici Srpskoj. Putem zastupnika i brokera, na tržištu osiguranja Republike Srpske, obračunato je 34,0% premije.

U vezi poslovanja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, a koje uključuje poslovanje i u FBiH, treba istaći da je obračunata premija bila veća za 13,6% i iznosila je 301,6 miliona KM. Ukupna bilansna suma je povećana za 5,4%, a u okviru koje su tehničke rezerve porasle za 8,1%. U strukturi ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja, najznačajnije učešće imali su oročeni depoziti, nekretnine i hartije od vrijednosti, sa ukupnim učešćem od 72,7%. Ulaganje u hartije od vrijednosti učestvuju sa 96,0% u strukturi ukupnih ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja, u okviru kojih dominantno učešće imaju obveznice čiji je emitent Republika Srpska. Treba naglasiti da kapital, obračunate tehničke rezerve, matematička rezerva i rezerva za učešće u dobiti zajedno su činile 91,2% poslovne pasive društava za osiguranje, a što je u skladu sa principima obavljanja djelatnosti osiguranja. Neto rezultat perioda je dobitak u iznosu od 30,4 miliona KM, koji je rezultirao stopom povrata na kapital od 17,6%. Sva društva za osiguranje su, na kraju 2023. godine, ostvarila neto dobitak perioda. Vrijednost kombinovanog racia je bila ispod 100, što znači da je ostvaren pozitivan rezultat iz poslova osiguranja, kao i da je premija bila dovoljna za

pokriće obaveza iz ugovora o osiguranju. Osiguranicima, trećim oštećenim licima i korisnicima po osnovu ugovora o osiguranju isplaćeno je 119,1 miliona KM ili 8,5% više u odnosu na prethodnu godinu. Nije bilo značajnijih promjena u vrijednosti stopa efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja. Solventnost sektora osiguranja posmatrana kroz ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala, pokriće obračunatih tehničkih rezervi, te ratio solventnosti je bila na zadovoljavajućem nivou. Koeficijent opšte likvidnosti na nivou sektora je bio veći od 1, što odražava sposobnost izmirjenja obaveza u roku dospijeca. Sva društva za osiguranje iz Republike Srpske su ispunjavala propisane zahtjeve adekvatnosti kapitala i pokrića obračunatih tehničkih rezervi. Iako su svi pokazatelji stabilnosti i solventnosti sektora osiguranja na zadovoljavajućem nivou i u skladu sa zakonskim zahtjevima, treba imati u vidu da prema aktuelnom regulatornom okviru vrednovanja adekvatnosti kapitala, imovine i sl. nisu zasnovana na pristupu vrednovanja izloženosti rizicima, te u tom kontekstu i iskazane pokazatelje sektora osiguranja treba posmatrati sa određenim stepenom opreznosti.

Djelatnost dobrovoljnog penzijskog osiguranja obavljalo je jedno društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom. Sa stanjem na dan 31.12.2023. godine, ukupan broj aktivnih članova dobrovoljnog penzijskog fonda je bio 37.906, što je za 4,1% ili za 1.490 više u odnosu na isti dan prethodne godine. Od ukupnog broja aktivnih članova, 93,7% članova je pristupilo putem penzijskih planova javnih preduzeća i institucija. Neto vrijednost imovine fonda iznosila je 35,8 miliona KM i porasla je za 35,4%, u odnosu na prethodnu godinu.

Direktor,
Draženka Janjanin

1. STRUKTURA SEKTORA

U ovom izvještaju, sektor osiguranja obuhvata djelatnost osiguranja (u daljem tekstu: osiguranje) i djelatnost organizovanja i upravljanja dobrovoljnim penzijskim fondovima (u daljem tekstu: dobrovoljno penzijsko osiguranje).

Prema Zakonu o društvima za osiguranje („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 17/05, 01/06, 64/06, 74/10, 47/17 i 58/19) djelatnost osiguranja je djelatnost zaključivanja i izvršavanja ugovora o osiguranju i reosiguranju, te djelatnost posrednika i zastupnika u osiguranju. Pored toga, ovim zakonom je regulisano osnivanje, poslovanje, nadzor i prestanak rada društava za osiguranje i filijala društava za osiguranje iz FBiH, te je osnovana Agencija za osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija). Društva za osiguranje mogu obavljati osiguranje kao isključivu djelatnost. Takođe, zakonski okvir osiguranja čine i:

- Zakon o zastupanju u osiguranju i posredovanju u osiguranju i reosiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 47/17), kojim su uređena pravila za obavljanje zastupanja i posredovanja u osiguranju i reosiguranju, uslovi za izdavanje i prestanak važenja ovlašćenja i dozvola u ovom segmentu, te nadzor nad obavljanjem zastupanja i posredovanja u osiguranju i reosiguranju i
- Zakon o obaveznim osiguranjima u saobraćaju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 82/15, 78/20 i 1/24), kojim su propisane vrste obaveznih osiguranja u saobraćaju, te pravila njihovog obavljanja.

Prema Zakonu o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 13/09 i 107/19), društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima obavljaju djelatnost organizovanja i upravljanja dobrovoljnim penzijskim fondovima i drugim penzijskim fondovima osnovanim u skladu sa posebnim zakonima. Takođe, ovim zakonom je regulisano organizovanje i upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, osnivanje, djelatnost i poslovanje društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, poslovi i obaveze kastodi banke, nadležnost Agencije u regulisanju i vršenju nadzora nad društvima za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, organizovanje penzijskih planova i druga pitanja od značaja za funkcionisanje dobrovoljnih penzijskih fondova.

Obavljanje osiguranja i dobrovoljnog penzijskog osiguranja regulisano je i podzakonskim aktima koje donosi Agencija.

Zakoni i podzakonski akti kojim je uređen sektor osiguranja, dostupni su i na internet stranici Agencije (www.azors.rs.ba).

2. OSIGURANJE

2.1. Tržište osiguranja

2.1.1. Učesnici na tržištu osiguranja

Učesnici na tržištu osiguranja, pod nadzorom Agencije, su: društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, filijale društava za osiguranje iz FBiH, zastupnici i brokери u osiguranju, te Zaštitni fond Republike Srpske i ovlašćeni aktuari.

2.1.1.1. Društva za osiguranje

Na tržištu osiguranja Republike Srpske, u 2023. godini, poslovalo je 14 društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, koja su prema djelatnosti osiguranja, sjedištu i stanju većinskog vlasništva, na dan 31.12.2023. godine, predstavljena u narednoj tabeli.

Tabela 1: Društva za osiguranje iz Republike Srpske

R.B.	Društvo za osiguranje	Sjedište	Većinsko vlasništvo
NEŽIVOTNA OSIGURANJA			
1.	D.D. Brčko gas osiguranje	Brčko	domaće
2.	Drina osiguranje a.d.	Milići	domaće
3.	Dunav osiguranje a.d.	Banja Luka	strano
4.	Euros osiguranje a.d.	Banja Luka	domaće
5.	Krajina osiguranje a.d.	Banja Luka	domaće
6.	Mikrofin osiguranje a.d.	Banja Luka	domaće
7.	Nešković osiguranje a.d.	Bijeljina	domaće
8.	Osiguranje Aura a.d.	Banja Luka	domaće
9.	Osiguranje Garant d.d.	Brčko	domaće
10.	Premium osiguranje a.d.	Banja Luka	domaće
11.	SAS-SuperP OSIGURANJE a.d.	Bijeljina	domaće
12.	Triglav osiguranje a.d. ¹	Banja Luka	strano
ŽIVOTNA I NEŽIVOTNA OSIGURANJA (KOMPOZITNA DRUŠTVA)			
13.	Grawe osiguranje a.d.	Banja Luka	strano
14.	Wiener osiguranje a.d.	Banja Luka	strano

Izvor: Centralni registar HOV

Od 14 društava za osiguranje, koja imaju sjedište u Republici Srpskoj, 12 je registrovano za obavljanje djelatnosti neživotnih osiguranja, a 2 društva za osiguranje za obavljanje djelatnosti neživotnih i životnih osiguranja (kompozitna društva za osiguranje), pri čemu je 8 društava za osiguranje poslovalo putem filijale u FBiH.

U 2023. godini, na tržištu osiguranja Republike Srpske, poslovalo je i 9 filijala društava za osiguranje iz FBiH.

¹ U 2023. godini Triglav osiguranje d.d. Sarajevo, je postao 100% vlasnik Triglav osiguranja a.d. Banja Luka.

S obzirom da je vlasnik Triglav osiguranja d.d. Sarajevo Triglav INT holdinška družba Ljubljana (Slovenija), shodno tome se Triglav osiguranje a.d. Banja Luka, na indirektan način, smatra društvom sa stranim vlasništvom.

Struktura vlasništva

Prema strukturi vlasništva, sa stanjem na dan 31.12.2023. godine, 10 društava za osiguranje je bilo u većinskom domaćem vlasništvu, dok su 4 društva za osiguranje bila u većinskom stranom vlasništvu.

Tabela 2: Vlasnička struktura u društvima za osiguranje iz RS

Vlasništvo	Broj društava za osiguranje	Učešće u ukupnom kapitalu	Učešće u ukupnoj aktivi	Učešće u fakturisanjoj premiji
Većinsko domaće vlasništvo	10	62,4%	42,1%	58,0%
Većinsko strano vlasništvo	4 ²	37,6%	57,9%	42,0%
UKUPNO	14	100,0%	100,0%	100,0%

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS i Centralni registar HOV

Društva sa većinskim stranim kapitalom su učestvovala u ukupnom kapitalu sa 37,6%. Na društva za osiguranje sa većinskim stranim kapitalom odnosi se 57,9% ukupne aktive i 42,0% fakturisane premije.

Ljudski resursi

Na dan 31.12.2023. godine, u društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj bilo je zaposleno 1.525 radnika. Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje predstavljeni su u narednoj tabeli.

Tabela 3: Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje iz RS

KVALIFIKACIJA	31.12.2021.		31.12.2022.		31.12.2023.		Indeks 2023/22
	broj	%	broj	%	broj	%	
NK	5	0,3	5	0,3	3	0,2	60,0
PK	0	0,0	0	0,0	0	0,0	
NS	0	0,0	0	0,0	2	0,1	
KV	62	3,9	61	3,9	66	4,3	108,2
SSS	815	51,9	785	50,3	784	51,4	99,9
VKV	2	0,1	4	0,3	1	0,1	25,0
VŠS	67	4,3	69	4,4	68	4,5	98,6
VSS	590	37,6	601	38,5	559	36,7	93,0
MR	29	1,8	33	2,1	40	2,6	121,2
DR	2	0,1	2	0,1	2	0,1	100,0
U K U P N O	1.572	100,0	1.560	100,0	1.525	100,0	97,8

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Pored toga, u filijalama društava za osiguranje iz FBiH bilo je zaposleno 290 radnika, u Zaštitnom fondu Republike Srpske 8 radnika, a što zajedno sa zaposlenima u društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj čini 1.823 radnika. Takođe, na tržištu osiguranja djeluju i zastupnici i brokери u osiguranju (fizička lica), te ovlašćeni aktuari, a što je prikazano u nastavku ovog poglavlja.

² Napomena: vidjeti fusnotu po rednim brojem 1

2.1.1.2. Zastupnici i brokera u osiguranju

Zaključno sa danom 31.12.2023. godine, u Registar zastupnika i brokera u osiguranju kod Agencije bilo je upisano:

- 593 zastupnika u osiguranju – fizička lica, od čega ih je 72 registrovalo preduzetničke radnje,
- 17 društava za zastupanje u osiguranju sa sjedištem u Republici Srpskoj (uključujući Pošte Srpske, mikrokreditna društva i banke) i 4 filijale društava za zastupanje iz FBiH,
- 14 brokera u osiguranju – fizička lica,
- 6 brokerskih društava sa sjedištem u Republici Srpskoj i 2 filijale brokerskih društava iz FBiH.

Na internet stranici Agencije (www.azors.rs.ba) dostupan je aktuelni izvod iz registara zastupnika i brokera u osiguranju.

U 2023. godini, Agencija je organizovala edukaciju i održala jedan redovni i jedan vanredni ispitni rok za polaganje stručnog ispita, koji je potreban za dobijanje ovlašćenja za obavljanje poslova zastupnika u osiguranju i brokera u osiguranju. Stručni ispit je položilo ukupno 86 kandidata.

2.1.1.3. Zaštitni fond Republike Srpske

Zaštitni fond Republike Srpske (u daljem tekstu: Zaštitni fond) osnovan je Zakonom o obaveznom osiguranju za motorna vozila i ostalim obaveznim osiguranjima od odgovornosti („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 102/09 – Prečišćeni tekst), kao posebno pravno lice. Nadležnost Zašitnog fonda propisana je Zakonom o obaveznim osiguranjima u saobraćaju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 82/15, 78/20 i 1/24). Zaštitni fond je obavezan da izvršava obavezu naknade štete nastale na teritoriji Republike Srpske trećem oštećenom licu, ako ih prouzrokuje nepoznato vozilo (štete na licima³) ili vozilo čiji vlasnik nije zaključio ugovor o osiguranju od autoodgovornosti (štete na licima i stvarima). Pored toga, Zaštitni fond je obavezan da izvršava i obavezu isplate naknade oštećenim licima u slučaju da nije zaključen ugovor o obaveznom osiguranju putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja, te šteta iz osnova autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu koje nisu mogle biti nadoknađene iz stečajne ili likvidacione mase društva za osiguranje.

Sva društva za osiguranje koja u Republici Srpskoj obavljaju poslove osiguranja od autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja, osim putnika u vazdušnom saobraćaju, obavezno su članovi Zašitnog fonda i plaćaju doprinos Zašitnom fondu, srazmjerno obračunatoj premiji osiguranja od autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja u Republici Srpskoj.

Ukupno ostvareni prihodi Zašitnog fonda, u 2023. godini, su iznosili 2.765.818 KM i manji su za 6,4% u odnosu na prethodnu godinu, od čega se 77,1% odnosilo na poslovne prihode, finansijske prihode 4,7% i ostale prihode 18,2%. Na smanjenje ukupnih prihoda uticalo je smanjenje poslovnih prihoda usljed smanjenja utvrđenih doprinosa društava za osiguranje za

³ Uz izuzetak propisan članom 51. stav 2. Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju

2023. godinu, a zbog manje planiranih prihoda po osnovu doprinosa od strane Zaštitnog fonda. Ukupni rashodi su iznosili 2.466.949 KM i bili su veći za 5,6%, od čega 83,7% se odnosilo na poslovne rashode, ostale rashode 16,2% i rashode od usklađivanja vrijednosti imovine 0,1%. Na povećanje ukupnih rashoda uticalo je povećanje poslovnih rashoda, odnosno povećanje troškova rezervisanja za štete. Zaštitni fond je ostvario višak prihoda nad rashodima u iznosu od 298.869 KM.

U narednoj tabeli dat je pregled rješavanja i isplate odštetnih zahtjeva, koji se odnose na štete na licima ili imovini u saobraćajnim nezgodama iz nadležnosti Zaštitnog fonda.

Tabela 4: Odštetni zahtjevi prema Zaštitnom fondu

Odštetni zahtjevi	2021.	2022.	2023.	Indeks 2023/2022
1. Prijavljeni u tekućem periodu i reaktivirani	309	291	315	108,2
2. Preneseni iz prethodnog perioda	102	101	86	85,1
3. Ukupan broj zahtjeva (1+2)	411	392	401	102,3
4. Odbijeni zahtjevi	75	78	80	102,6
5. Obrađeni zahtjevi bez odbijenih	235	228	250	109,6
6. Broj isplaćenih zahtjeva	235	228	250	109,6
7. Iznos isplaćenih zahtjeva (KM)	1.112.275	1.132.738	1.188.803	104,9

Izvor: Izveštaj Zaštitnog fonda

Ukupan broj odštetnih zahtjeva, kao i broj i iznos isplaćenih zahtjeva, bio je veći u odnosu na prethodnu godinu. Svi obrađeni odštetni zahtjevi su isplaćeni. Prosječna vrijednost isplaćenog odštetnog zahtjeva iznosila je 4.755 KM i bila je manja za 4,3% u odnosu na prethodnu godinu.

2.1.1.4. Ovlašćeni aktuari

U skladu sa međunarodnim standardima za obavljanje osiguranja od posebne važnosti je obezbjeđenje adekvatnog broja profesionalno osposobljenih aktuara. Na dan 31.12.2023. godine, u Registar ovlašćenih aktuara kod Agencije bilo je upisano 40 lica. Na internet stranici Agencije (www.azors.rs.ba) dostupan je aktuelni izvod iz Registra ovlašćenih aktuara.

2.1.2. Pokazatelji razvijenosti tržišta osiguranja

U narednoj tabeli je dat komparativni pregled osnovnih relativnih pokazatelja, vezanih za premiju, kojima se mjeri stepen razvijenosti tržišta osiguranja.

Tabela 5: Premija i makroekonomski pokazatelji⁴

Zemlja		Premija/broj stanovnika (u USD)			Premija/BDP (%)			Životno/ukupna premija (%)		
		2020.	2021.	2022.	2020.	2021.	2022.	2020.	2021.	2022.
BiH	RS	122,2	138,3	132,9	2,1	2,1	1,9	19,2	20,6	19,8
	FBiH	138,0	156,2	150,6	2,3	2,2	2,1	21,4	21,7	22,0
Austrija		2.310,0	2.463,0	2.262,0	4,7	4,6	4,3	29,9	29,1	27,7
Bugarska		238,0	281,0	280,0	2,4	2,4	2,2	12,0	15,5	13,5
Grčka		464,0	535,0	502,0	2,7	2,6	2,4	48,1	49,7	48,9
Mađarska		398,0	448,0	392,0	2,5	2,4	2,1	44,1	45,1	42,4
Rumunija		141,0	179,0	193,0	1,1	1,2	1,3	17,7	16,9	13,9
Slovenija		1.392,0	1.464,0	1.396,0	5,5	5,0	4,7	29,3	28,5	27,5
Srbija		154,0	176,0	177,0	2,0	1,9	1,9	22,4	21,5	20,0
Turska		128,0	128,0	154,0	1,5	1,3	1,5	18,9	18,0	13,8
Hrvatska		391,0	465,0	455,0	2,8	2,7	2,6	25,3	24,9	22,6
Češka Republika		675,0	781,0	791,0	2,9	2,9	2,9	30,7	28,5	26,9

Izvor: Statistika tržišta osiguranja u BiH, Republički zavod za statistiku RS, SwissRe

Učešće premije u BDP bilo je na približno istom nivou kao u ostalim zemljama iz okruženja sa sličnim nivoom razvoja tržišta osiguranja, dok je iznos premije po stanovniku nizak kroz čitav posmatrani period. Učešće premije životnih osiguranja u ukupnoj premiji je oko 20%.

2.1.3. Obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske

U narednoj tabeli dat je pregled ukupno obračunate premije na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj⁵, za 2021, 2022. i 2023. godinu.

Tabela 6: Premija osiguranja obračunata na tržištu RS

R.B.	Subjekti na tržištu Republike Srpske	Obračunata premija na tržištu Republike Srpske						Indeks 2023/22
		2021.		2022.		2023.		
		Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	
1.	DRUŠTVA IZ RS	191.995.945	74,4	204.446.727	73,8	237.234.954	74,0	116,0
1.1.	Neživotna osiguranja	165.668.950	64,2	177.786.431	64,2	209.967.151	65,5	118,1
1.2.	Životna osiguranja	26.326.995	10,2	26.660.296	9,6	27.267.803	8,5	102,3
2.	FILIJALE DRUŠTAVA IZ FBiH	66.092.689	25,6	72.411.832	26,2	83.235.814	26,0	114,9
2.1.	Neživotna osiguranja	39.161.754	15,2	44.291.917	16,0	53.741.368	16,8	121,3
2.2.	Životna osiguranja	26.930.935	10,4	28.119.915	10,2	29.494.446	9,2	104,9
UKUPNO		258.088.634	100,0	276.858.559	100,0	320.470.768	100,0	115,8

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske, u periodu 01.01. do 31.12.2023. godine, iznosila je 320.470.768 KM i bila je veća, u odnosu na isti period prethodne godine, za

⁴ U periodu izrade ovog izvještaja nije bila dostupna komparativna statistika za 2023. godinu. Podaci za 2020. i 2021. godinu su od strane SwissRe naknadno korigovani, te kao takvi preuzeti u ovaj izvještaj.

⁵ Ukupno obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske je obračunata na način da je ukupna premija koju su obračunala društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, umanjena za premiju koju su ta društva obračunala u FBiH i uvećana za premiju koju su filijale društva za osiguranje sa sjedištem u FBiH obračunala u Republici Srpskoj.

43.612.209 KM ili 15,8%. Obračunata premija društava za osiguranje iz Republike Srpske veća je za 16,0%, dok je obračunata premija filijala društava za osiguranje iz FBiH veća za 14,9%.

U sljedećoj tabeli je predstavljena struktura obračunate premije na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj, prema vrstama osiguranja, za 2021, 2022. i 2023. godinu.

Tabela 7: Obračunata premija na tržištu osiguranja u RS, prema vrstama osiguranja

Vrsta osiguranja	2021.		2022.		2023.		Indeks 2023/22
	Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	
Osiguranje nezgode	14.248.749	5,6	15.718.688	5,7	18.059.070	5,6	114,9
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	20.236.360	7,8	22.922.415	8,3	27.856.755	8,7	121,5
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	9.051.057	3,5	10.062.016	3,6	10.430.236	3,3	103,7
Osiguranje ostalih šteta na imovini	9.798.332	3,8	12.015.599	4,3	13.577.653	4,2	113,0
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	142.120.068	55,1	148.913.859	53,8	178.745.937	55,8	120,0
Ostalo	9.376.139	3,6	12.445.770	4,5	15.038.868	4,7	120,8
Ukupno neživotna osiguranja	204.830.704	79,4	222.078.347	80,2	263.708.519	82,3	118,7
Životno osiguranje	53.257.930	20,6	54.780.212	19,8	56.762.249	17,7	103,6
Ukupno	258.088.634	100,0	276.858.559	100,0	320.470.768	100,0	115,8

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Od obračunate premije na tržištu osiguranja Republike Srpske u 2023. godini, na premiju neživotnih osiguranja odnosilo se 263.708.519 KM ili 82,3%, dok je obračunata premija životnih osiguranja iznosila 56.762.249 KM ili 17,7%. U odnosu na prethodnu godinu, obračunata premija neživotnih osiguranja je veća za 18,7%, a premija životnih osiguranja za 3,6%. Premija osiguranja od odgovornosti za motorna vozila sa 62,0% dominira u strukturi premije društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

2.1.4. Tržišna struktura i koncentracija

Učešće društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj i filijala društava za osiguranje iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske prikazano je u narednoj tabeli.

Tabela 8: Učešće društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH na tržištu RS

R.B.	Učešće društava za osiguranje iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske			
	Društvo za osiguranje iz RS / Filijale društava iz FBiH	2021.	2022.	2023.
1.	D.D. Brčko gas osiguranje	4,4%	4,4%	4,2%
2.	Grawe osiguranje a.d.	13,8%	13,0%	12,2%
3.	Drina osiguranje a.d.	7,6%	7,4%	7,2%
4.	Dunav osiguranje a.d.	6,8%	6,7%	6,4%
5.	Euros osiguranje a.d.	3,7%	3,3%	3,2%
6.	Wiener osiguranje a.d.	7,0%	7,4%	6,8%
7.	Krajina osiguranje a.d.	1,6%	2,1%	2,4%
8.	Mikrofin osiguranje a.d.	3,3%	3,5%	4,1%
9.	Nešković osiguranje a.d.	6,5%	6,0%	6,1%
10.	Osiguranje Aura a.d.	6,6%	6,3%	6,4%
11.	Osiguranje Garant a.d.	4,5%	4,2%	4,3%
12.	Premium osiguranje a.d.	2,9%	3,6%	4,1%
13.	SAS-SuperP osiguranje a.d.	1,3%	1,2%	1,2%

R.B.	Učešće društava za osiguranje iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske			
	Društvo za osiguranje iz RS / Filijale društava iz FBiH	2021.	2022.	2023.
14.	Triglav osiguranje a.d.	4,5%	4,7%	5,3%
15.	Asa osiguranje d.d.	3,3%	3,5%	5,0%
16.	Adriatic osiguranje d.d.	2,6%	2,4%	3,4%
17.	Camelija osiguranje d.d.	0,4%	0,6%	0,9%
18.	Central osiguranje d.d.	1,5%	1,9%	
19.	Croatia osiguranje d.d.	0,7%	0,8%	0,9%
20.	Euroherc osiguranje d.d.	2,9%	2,9%	2,9%
21.	SARAJEVO osiguranje d.d.	1,5%	1,5%	1,5%
22.	Vienna osiguranjed.d.	3,6%	3,6%	3,4%
23.	UNIQA osiguranje d.d.	7,0%	7,3%	6,7%
24.	Triglav osiguranje d.d.	2,1%	1,6%	1,3%
	UKUPNO	100,0%	100,0%	100,0%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

U sljedećem pregledu dat je stepen koncentracije tržišta osiguranja u Republici Srpskoj, po peer grupama, iz kojeg se vidi da je smanjen broj društava sa učešćem u obračunatoj premiji do 5%, usljed spajanja dva društva za osiguranje iz FBiH koja u Republici Srpskoj su poslovala putem filijale, te rasta učešća jednog društva za osiguranje iz Republike Srpske. Shodno navedenom, povećan je broj društava sa učešćem od 5-10%, dok ni jedno društvo nije ostvarilo učešće u ukupno obračunatoj premiji veće od 15%.

Tabela 9: Učešće društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu RS, prema peer grupama

Učešće	Učešće društava za osiguranje iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH u ukupnoj premiji na tržištu Republike Srpske prema peer grupama					
	2021.		2022.		2023.	
	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje
do 5%	44,8%	17	45,9%	17	37,8%	14
5-10%	41,4%	6	41,1%	6	50,0%	8
10-15%	13,8%	1	13,0%	1	12,2%	1
preko 15%	0	0	0	0	0	0

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Herfindahl Hirschman–ov indeks predstavlja, takođe, mjeru koncentracije tržišta i izračunava se kao zbir kvadrata pojedinačnog učešća svakog društva za osiguranje u odnosu na ostvarenu premiju. Ovaj indeks uzima u obzir relativnu veličinu i raspodjelu društava na tržištu, te ukoliko je tržište monopolističko, postoji i veća tržišna koncentracija, odnosno manja konkurencija. Indeks se povećava ukoliko se smanjuje broj društava učesnika na tržištu, a u isto vrijeme razlika u veličini među njima je sve veća. Ukoliko bi postojalo samo jedno društvo koje se bavi osiguranjem, indeks bi iznosio 10.000 (učešće na tržištu 100%, odnosno indeks je $100 \cdot 100 = 10.000$). U suprotnom slučaju, ukoliko bi bilo mnogo društava sa srazmjerno niskim učešćem, oko 0%, indeks bi bio blizu 0, što bi ukazivalo da na tržištu postoji savršena konkurencija. Ako je Herfindahl Hirschman-ov indeks između 1.000 i 1.800 smatra se da na tržištu postoji umjerena koncentracija. S obzirom da je Herfindahl Hirschman-ov indeks u 2023. godini iznosio 589 poena, može se zaključiti da je na tržištu osiguranja Republike Srpske postojala prilično jaka konkurencija.

2.1.5. Obračunata premija po društvima za osiguranje**2.1.5.1. Obračunata premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj**

Ukupno obračunata premija, u periodu 01.01. do 31.12.2023. godine, društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, uključujući i premiju koju su ova društva za osiguranje obračunala na tržištu osiguranja FBiH, iznosila je 301.580.613 KM (od čega 237.234.954 KM u Republici Srpskoj, a 64.345.659 KM u FBiH). U odnosu na isti period prethodne godine, obračunata premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj bila je veća za 36.019.679 KM ili 13,6%.

U narednoj tabeli prikazana je obračunata premija po društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, za 2021, 2022. i 2023. godinu.

Tabela 10: Ukupno obračunata premija po društvima za osiguranje iz RS

R.B.	Društvo za osiguranje	Obračunata premija						Indeks 2023/22
		2021.		2022.		2023.		
		Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	
NEŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	D.D. Brčko gas osiguranje	16.083.806	6,5	16.048.664	6,0	17.354.289	5,8	108,1
2.	Grawe osiguranje a.d.	10.778.553	4,4	11.129.779	4,2	13.083.833	4,3	117,6
3.	Drina osiguranje a.d.	22.138.712	9,0	22.853.473	8,6	25.895.450	8,6	113,3
4.	Dunav osiguranje a.d.	25.965.457	10,6	28.348.142	10,7	30.690.137	10,2	108,3
5.	Euros osiguranje a.d.	11.786.329	4,8	10.952.043	4,1	12.088.446	4,0	110,4
6.	Wiener osiguranje a.d.	29.117.354	11,9	34.956.301	13,2	37.383.581	12,4	106,9
7.	Krajina osiguranje a.d.	4.238.903	1,7	5.823.474	2,2	7.714.679	2,6	132,5
8.	Mikrofin osiguranje a.d.	14.192.989	5,8	16.663.832	6,3	21.531.139	7,1	129,2
9.	Nešković osiguranje a.d.	16.718.775	6,8	16.563.145	6,2	19.396.013	6,4	117,1
10.	Osiguranje Aura a.d.	27.606.984	11,2	29.141.837	11,0	32.124.042	10,7	110,2
11.	Osiguranje Garant d.d.	11.920.751	4,9	11.740.646	4,4	13.693.548	4,5	116,6
12.	Premium osiguranje a.d.	12.612.568	5,1	17.016.393	6,4	21.131.582	7,0	124,2
13.	SAS-SuperP osiguranje a.d.	3.401.603	1,4	3.434.223	1,3	3.866.495	1,3	112,6
14.	Triglav osiguranje a.d.	11.523.222	4,7	13.000.528	4,9	17.079.733	5,7	131,4
	UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	218.086.007	88,8	237.672.480	89,5	273.032.966	90,5	114,9
ŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Grawe osiguranje a.d.	24.870.928	10,1	24.969.844	9,4	25.913.781	8,6	103,8
2.	Wiener osiguranje a.d.	2.657.793	1,1	2.918.610	1,1	2.633.866	0,9	90,2
	UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	27.528.721	11,2	27.888.454	10,5	28.547.647	9,5	102,4
	UKUPNA PREMIJA	245.614.728	100,0	265.560.934	100,0	301.580.613	100,0	113,6

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Grafikon 1: Ukupno obračunata premija po društvima za osiguranje iz RS

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

U narednoj tabeli dat je pregled premije po društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunate u FBiH, za 2021, 2022. i 2023. godinu.

Tabela 11: Obračunata premija društava za osiguranje iz RS u FBiH

R.B.	Društvo za osiguranje	Obračunata premija						INDEKS 2023/22
		2021.		2022.		2023.		
		Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	
NEŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	D.D. Brčko-gas osiguranje	4.713.681	8,8	3.927.865	6,4	3.794.074	5,9	96,6
2.	Drina osiguranje a.d.	2.543.983	4,7	2.473.806	4,0	2.711.409	4,2	109,6
3.	Dunav osiguranje a.d.	8.461.470	15,8	9.813.574	16,1	10.090.393	15,7	102,8
4.	Wiener osiguranje a.d.	12.614.177	23,5	16.190.750	26,5	16.789.563	26,1	103,7
5.	Mikrofin osiguranje a.d.	5.774.772	10,8	6.851.610	11,2	8.246.267	12,8	120,4
6.	Osiguranje Aura a.d.	10.541.533	19,7	11.671.961	19,1	11.652.163	18,1	99,8
7.	Premium osiguranje a.d.	5.180.675	9,7	7.025.585	11,5	7.901.791	12,3	112,5
8.	Euros osiguranje a.d.	2.151.629	4,0	1.930.897	3,2	1.880.156	2,9	97,4
9.	Osiguranje Garant d.d.	435.137	0,8					
	UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	52.417.057	97,8	59.886.050	98,0	63.065.815	98,0	105,3
ŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Wiener osiguranje a.d.	1.201.726	2,2	1.228.157	2,0	1.279.844	2,0	104,2
	UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	1.201.726	2,2	1.228.157	2,0	1.279.844	2,0	104,2
	UKUPNA PREMIJA	53.618.783	100,0	61.114.207	100,0	64.345.659	100,0	105,3

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunala su premiju u FBiH u iznosu od 64.345.659 KM, koja je, u odnosu na prethodnu godinu, bila veća za 5,3% i učestvovala u ukupnoj premiji društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj sa 21,3%. U strukturi ove premije dominirala je premija neživotnih osiguranja sa 98,0%.

Struktura portfelja

U narednoj tabeli je predstavljena struktura ukupno obračunate premije društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, prema vrstama osiguranja, za 2021, 2022. i 2023. godinu, s tim da se kategorija „ostalo” odnosi na 13 grupa neživotnih osiguranja, koje u ukupnoj premiji pojedinačno učestvuju oko jednog procenta.

Tabela 12: Ukupno obračunata premija društava za osiguranje iz RS, prema vrstama osiguranja

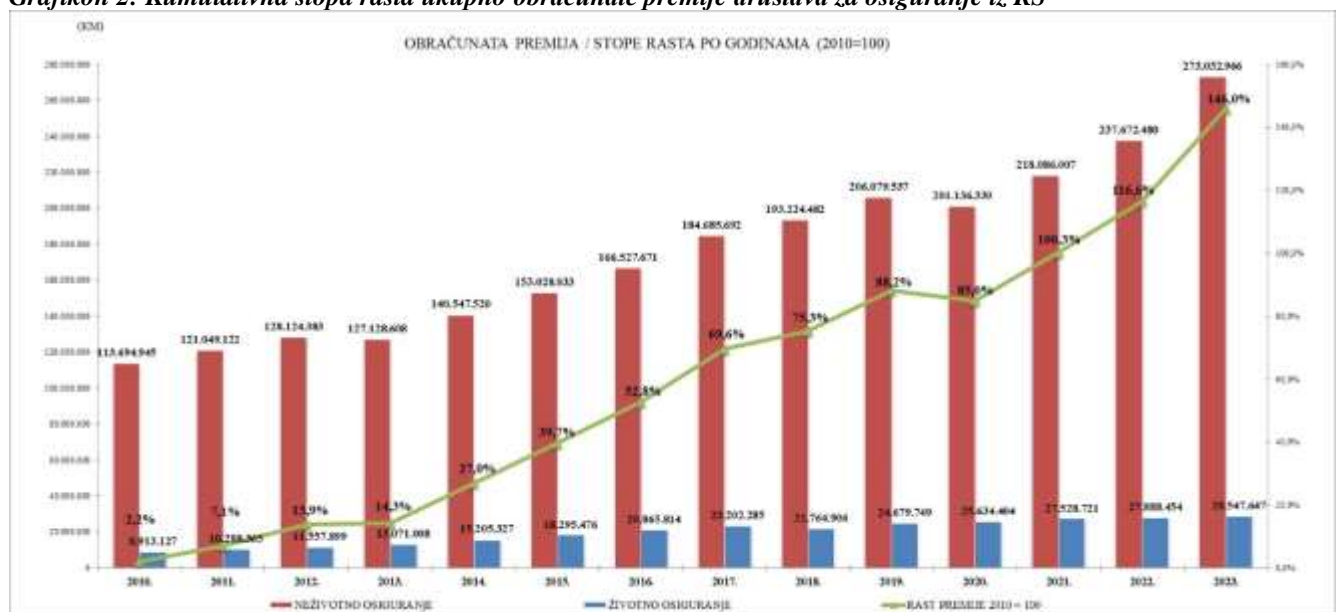
Vrsta osiguranja	2021.		2022.		2023.		Indeks 2023/22
	Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	
Osiguranje nezgode	14.927.375	6,1	17.445.775	6,6	20.155.640	6,7	115,5
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	16.659.847	6,8	18.797.721	7,1	22.108.251	7,3	117,6
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	8.052.132	3,3	8.803.700	3,3	9.548.735	3,2	108,5
Osiguranje ostalih šteta na imovini	11.989.610	4,9	16.023.517	6,0	15.439.747	5,1	96,4
Osiguranje od odgovornosti za m/v	157.679.958	64,2	164.492.362	61,9	191.206.233	63,4	116,2
Ostalo	8.777.085	3,6	12.109.406	4,6	14.574.360	4,8	120,4
Ukupno neživotna osiguranja	218.086.007	88,8	237.672.480	89,5	273.032.966	90,5	114,9
Životno osiguranje	27.528.721	11,2	27.888.454	10,5	28.547.647	9,5	102,4
Ukupno	245.614.728	100,0	265.560.934	100,0	301.580.613	100,0	113,6

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

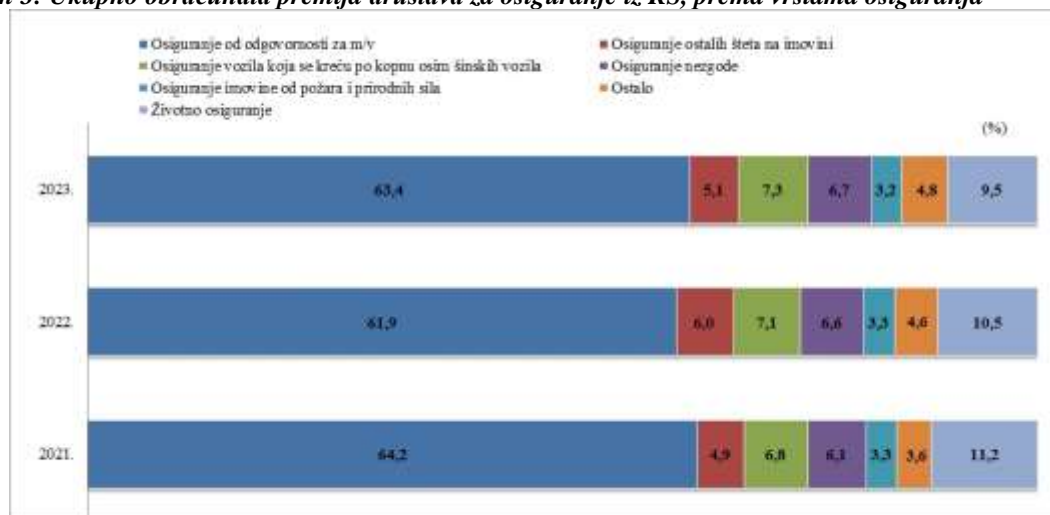
Od ukupno obračunate premije, u 2023. godini, na premiju neživotnih osiguranja odnosilo se 273.032.966 KM ili 90,5%, dok je obračunata premija životnih osiguranja iznosila 28.547.647 KM ili 9,5%. U odnosu na prethodnu godinu, obračunata premija neživotnih osiguranja je veća za 14,9%, dok je obračunata premija životnih osiguranja veća za 2,4%.

U ukupno obračunatoj premiji osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, najznačajnije učešće je imala premija obaveznog osiguranja od autoodgovornosti sa 99,5%. Učešće premije obaveznog osiguranja od autoodgovornosti, u ukupno obračunatoj premiji osiguranja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, bilo je 63,1%, odnosno u ukupno obračunatoj premiji neživotnih osiguranja 69,7% i nije značajnije promijenjeno u odnosu na prethodnu godinu.

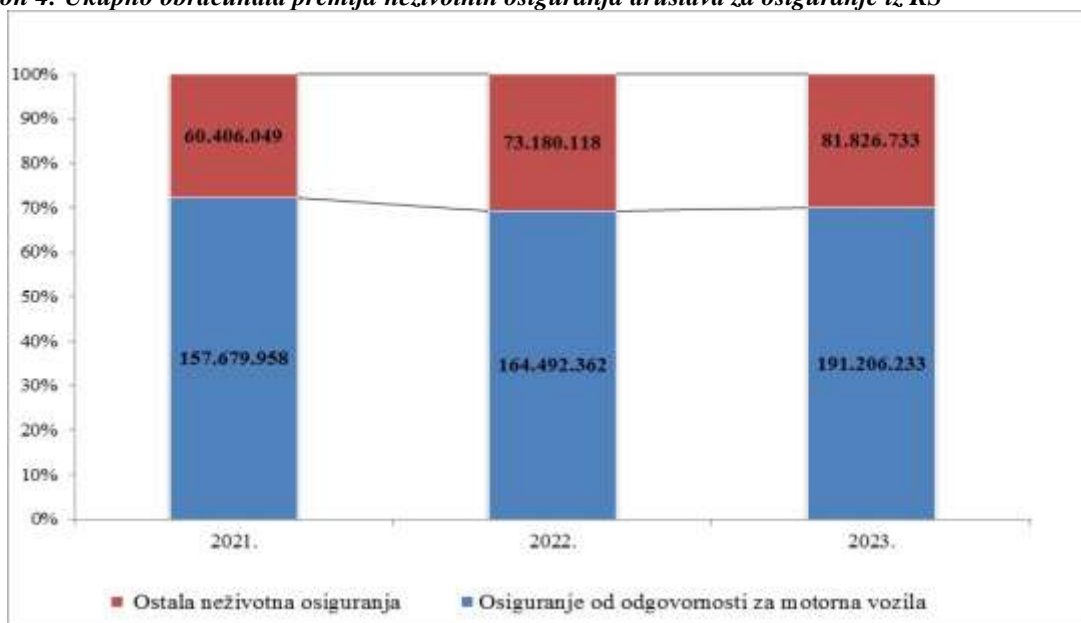
U nastavku se daje niz grafičkih ilustracija obračunate premije društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Grafikon 2: Kumulativna stopa rasta ukupno obračunate premije društava za osiguranje iz RS

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Grafikon 3: Ukupno obračunata premija društava za osiguranje iz RS, prema vrstama osiguranja

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Grafikon 4: Ukupno obračunata premija neživotnih osiguranja društava za osiguranje iz RS

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

2.1.5.2. Obračunata premija filijala društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH

U ukupno obračunatoj premiji, na tržištu osiguranja Republike Srpske, filijale društava za osiguranje iz FBiH učestvovala su sa 26,0%, odnosno u iznosu od 83.235.814 KM.

U narednoj tabeli prikazan je pregled obračunate premije, na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj, po filijalama društava iz FBiH za 2021, 2022. i 2023. godinu.

Tabela 13: Obračunata premija po filijalama društava za osiguranje iz FBiH

R.B.	Filijale društava za osiguranje iz FBiH koje posluju u RS	Obračunata premija						Indeks 2023/22
		2021.		2022.		2023.		
		Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	
NEŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Asa osiguranje d.d.	8.526.054	12,9	9.603.484	13,3	16.150.461	19,4	168,2
2.	Adriatic osiguranje d.d.	6.626.311	10,0	6.677.269	9,2	10.441.566	12,5	156,4
3.	Camelija osiguranje d.d.	1.028.296	1,6	1.777.454	2,5	2.889.187	3,5	162,5
4.	Central osiguranje d.d.	3.977.326	6,0	5.339.647	7,4			0,0
5.	Croatia osiguranje d.d.	1.689.931	2,6	2.060.610	2,8	2.896.811	3,5	140,6

R.B.	Filijale društava za osiguranje iz FBiH koje posluju u RS	Obračunata premija						Indeks 2023/22
		2021.		2022.		2023.		
		Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	
6.	Euroherc osiguranje d.d.	7.421.454	11,2	8.015.997	11,1	9.351.724	11,2	116,7
7.	SARAJEVO osiguranje	3.931.947	5,9	4.230.297	5,8	4.716.656	5,7	111,5
8.	Vienna osiguranje d.d.	274.770	0,4	519.323	0,7	829.783	1,0	159,8
9.	UNIQA osiguranje d.d.	5.496.992	8,3	5.833.526	8,1	6.247.872	7,5	107,1
10.	Triglav osiguranje d.d.	188.672	0,3	234.310	0,3	217.308	0,3	92,7
	UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	39.161.754	59,3	44.291.917	61,2	53.741.368	64,6	121,3
	ŽIVOTNA OSIGURANJA							
1.	Adriatic osiguranje d.d.	68.090	0,1	60.975	0,1	510.700	0,6	837,6
2.	Croatia osiguranje d.d.	117.677	0,2	112.059	0,2	103.484	0,1	92,3
3.	Vienna osiguranje d.d.	9.076.338	13,7	9.318.923	12,9	9.915.633	11,9	106,4
4.	UNIQA osiguranje d.d.	12.455.942	18,8	14.425.091	19,9	15.099.848	18,1	104,7
5.	Triglav osiguranje d.d.	5.212.887	7,9	4.202.868	5,8	3.864.782	4,6	92,0
	UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	26.930.935	40,7	28.119.915	38,8	29.494.446	35,4	104,9
	UKUPNA PREMIJA	66.092.689	100,0	72.411.832	100,0	83.235.814	100,0	114,9

Izvor: Izveštaji filijala društava iz FBiH

U strukturi premije filijala društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH, koja je u 2023. godini obračunata na tržištu osiguranja Republike Srpske, neživotna osiguranja su učestvovala sa 64,6%, a životna osiguranja sa 35,4%. Premija neživotnih osiguranja koju su filijale društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH obračunale u Republici Srpskoj je veća za 21,3%, dok je premija životnih osiguranja povećana za 4,9%, posmatrano u odnosu na 2022. godinu. Premija osiguranja od odgovornosti za motorna vozila učestvovala je sa 37,9% u ukupno obračunatoj premiji filijala društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH.

2.1.6. Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju

2.1.6.1. Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj

U narednoj tabeli dat je pregled premije obračunate putem zastupnika i brokera u osiguranju, na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj, za 2022. i 2023. godinu.

Tabela 14: Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu RS

B.	Subjekti na tržištu	2022.				2023.			
		Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju		Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju	
		Iznos (KM)	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos (KM)	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos (KM)	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos (KM)	Učešće u ukupno obračunatoj premiji
1.	DRUŠTVA ZA OSIGURANJE IZ RS	48.965.714	24,0%	11.772.011	5,8%	59.300.627	25,0%	12.974.069	5,5%
1.1.	Neživotna osiguranja	25.332.723	14,2%	11.642.095	6,5%	34.627.347	16,5%	12.840.707	6,1%
1.2.	Životna osiguranja	23.632.991	88,6%	129.916	0,5%	24.673.280	90,5%	133.362	0,5%
2.	FILIJALE DRUŠTAVA IZ FBiH	29.529.788	40,8%	1.533.779	2,1%	35.215.843	42,3%	1.473.479	1,8%
2.1.	Neživotna osiguranja	8.489.860	19,2%	1.528.693	3,5%	13.367.184	24,9%	1.467.339	2,7%
2.2.	Životna osiguranja	21.039.928	74,8%	5.086	0,0%	21.848.659	74,1%	6.140	0,0%
	UKUPNO	78.495.502	28,4%	13.305.790	4,8%	94.516.470	29,5%	14.447.548	4,5%

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Premija na tržištu osiguranja Republike Srpske u 2023. godini, obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, iznosila je 108.964.018 KM ili 34,0% ukupno obračunate premije i veća je za 18,7%, u odnosu na prethodnu godinu. Putem zastupnika u osiguranju obračunata je premija u iznosu od 94.516.470 KM, odnosno 29,5% ukupne premije, dok je putem brokera u osiguranju obračunato 14.447.548 KM ili 4,5% ukupne premije.

Premija neživotnih osiguranja, obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, iznosila je 62.302.577 KM ili 23,6% premije neživotnih osiguranja i veća je za 32,6% u odnosu na isti period prethodne godine. Putem zastupnika i brokera u osiguranju, obračunato je 46.661.441 KM ili 82,2% premije životnih osiguranja, a što predstavlja povećanje obračunate premije životnih osiguranja putem ovih kanala prodaje za 4,1% u odnosu na prethodnu godinu.

U narednoj tabeli dat je pregled premije obračunate putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske, po vrstama osiguranja za 2022. i 2023. godinu.

Tabela 15: Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu RS, po vrstama osiguranja

Vrste osiguranja	2022.				2023.			
	Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju		Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju	
	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja
Osiguranje nezgode	2.254.369	14,3%	3.617.140	23,0%	2.575.114	14,3%	4.093.544	22,7%
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	2.910.635	12,7%	647.281	2,8%	4.012.407	14,4%	837.969	3,0%
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	1.287.184	12,8%	1.214.700	12,1%	1.498.092	14,4%	1.242.248	11,9%
Osiguranje ostalih šteta na imovini	1.048.455	8,7%	4.196.926	34,9%	1.509.716	11,1%	4.338.181	32,0%
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	23.553.534	15,8%	712.068	0,5%	34.177.526	19,1%	806.565	0,5%
Ostalo	2.768.406	22,2%	2.782.673	22,4%	4.221.677	28,1%	2.989.539	19,9%
Ukupno neživotna osiguranja	33.822.583	15,2%	13.170.788	5,9%	47.994.531	18,2%	14.308.046	5,4%
Ukupno životna osiguranja	44.672.919	81,5%	135.002	0,2%	46.521.939	82,0%	139.502	0,2%
UKUPNO	78.495.502	28,4%	13.305.790	4,8%	94.516.470	29,5%	14.447.548	4,5%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Najveće učešće obračunate premije putem zastupnika u osiguranju zabilježeno je u vrstama životnih osiguranja, a najveće učešće obračunate premije putem brokera u osiguranju u vrsti osiguranja ostalih šteta na imovini, u ukupno obračunatoj premiji ovih vrsta osiguranja. Nominalno posmatrano, najveći iznos obračunate premije putem zastupnika zabilježen je u životnim osiguranjima i osiguranju od odgovornosti za motorna vozila, a putem brokera u osiguranju ostalih šteta na imovini i osiguranju nezgode. Premija osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, učestvovala je sa 19,6% u ukupno obračunatoj premiji ove vrste osiguranja.

2.1.6.2. Premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju

Premija koju su društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunala putem zastupnika i brokera u osiguranju, u 2023. godini, iznosila je 98.133.340 KM ili 32,5% ukupno obračunate premije. U odnosu na isti period prethodne godine, premija obračunata putem ovih kanala prodaje bila je veća za 14.323.109 KM ili 17,1%.

U narednoj tabeli daje se pregled premije društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, obračunate putem zastupnika i brokera u osiguranju, po vrstama osiguranja za 2022. i 2023. godinu.

Tabela 16: Premija društava za osiguranje obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, po vrstama osiguranja

Vrsta osiguranja	2022.				2023.			
	Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju		Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju	
	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja
Osiguranje nezgode	4.509.163	25,8%	3.700.139	21,2%	5.524.603	27,4%	4.260.429	21,1%
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	3.012.797	16,0%	911.386	4,8%	4.037.873	18,3%	1.000.442	4,5%
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	1.385.807	15,7%	1.396.835	15,9%	1.665.974	17,4%	1.478.636	15,5%
Osiguranje ostalih šteta na imovini	948.566	5,9%	7.796.712	48,7%	1.293.290	8,4%	6.741.262	43,7%
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	30.008.440	18,2%	261.665	0,2%	38.846.235	20,3%	431.314	0,2%
Ostalo	2.511.740	20,7%	3.298.334	27,2%	3.608.342	24,8%	4.087.260	28,0%
Ukupno neživotna osiguranja	42.376.513	17,8%	17.365.071	7,3%	54.976.317	20,1%	17.999.343	6,6%
Ukupno životna osiguranja	23.938.732	85,8%	129.915	0,5%	25.024.318	87,6%	133.362	0,5%
UKUPNO	66.315.245	25,0%	17.494.986	6,6%	80.000.635	26,5%	18.132.705	6,0%

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj su, putem zastupnika u osiguranju, obračunala premiju u iznosu od 80.000.635 KM ili 26,5% ukupne premije, dok su putem brokera u osiguranju obračunala premiju u iznosu od 18.132.705 KM ili 6,0% ukupne premije.

Premija neživotnih osiguranja koju su društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunala, u 2023. godini, putem zastupnika i brokera u osiguranju, iznosila je 72.975.660 KM (26,7% od ukupno obračunate premije neživotnih osiguranja) i veća je za 22,2% u odnosu na isti period prethodne godine. Putem zastupnika i brokera u osiguranju je obračunato 25.157.680 KM ili 88,1% od ukupne premije životnih osiguranja, a što predstavlja povećanje obračunate premije životnih osiguranja putem ovih kanala prodaje za 4,5% u odnosu na isti period prethodne godine.

Najveće učešće obračunate premije putem zastupnika u osiguranju zabilježeno je u vrstama životnog osiguranja, dok je najveće učešće obračunate premije putem brokera u osiguranju u vrsti osiguranja ostalih šteta na imovini, u ukupno obračunatoj premiji ovih vrsta osiguranja.

Nominalno posmatrano, najveći iznos obračunate premije putem zastupnika zabilježen je u vrstama osiguranja od autoodgovornosti za motorna vozila i životnim osiguranjima, a putem brokera u vrstama osiguranja ostalih šteta na imovini i osiguranja nezgode. Premija osiguranja od odgovornosti za motorna vozila obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, učestvovala je sa 20,5% u ukupno obračunatoj premiji ove vrste osiguranja.

2.2. Bilansna struktura

Na osnovu dostavljenih revidiranih finansijskih izvještaja društava za osiguranje za 2023. godinu, u ovom poglavlju se daje uporedni prikaz i analiza osnovnih bilansnih pozicija za 2022. i 2023. godinu.

2.2.1. Bilans stanja

Vrijednost poslovne aktive i pasive društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, sa stanjem na dan 31.12.2023. godine, iznosila je 653.652.512 KM i u odnosu na stanje na dan 31.12.2022. godine bila je veća za 5,5%.

Skraćena šema aktive zbirnog bilansa stanja društava za osiguranje za 2022. i 2023. godinu, data je u sljedećoj tabeli.

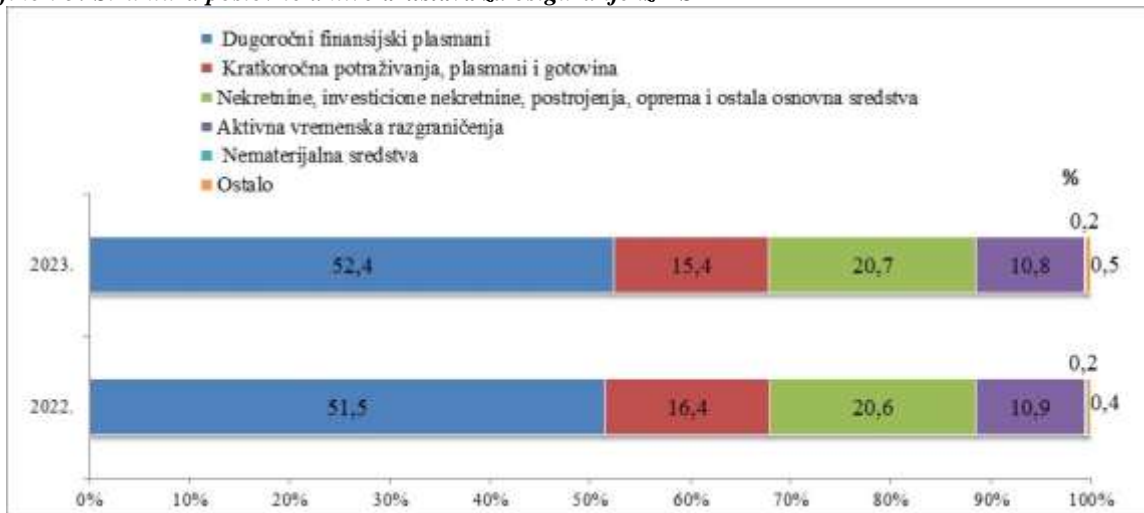
Tabela 17: Aktiva – ukupno za sva društva za osiguranje iz RS

A K T I V A	31.12.2022.		31.12.2023.		Indeks 2023/22
	Iznos (KM)	Udio	Iznos (KM)	Udio	
A. STALNA IMOVINA (I+II+III+IV)	448.336.473	72,4%	479.726.121	73,4%	107,0
I - Nematerijalna sredstva	1.511.110	0,2%	1.567.163	0,2%	103,7
II - Nekretnine, investicione nekretnine, postrojenja, oprema i ostala osnovna sredstva (1+2+3)	127.722.891	20,6%	135.539.467	20,7%	106,1
1. Zemljište, građevinski objekti, postrojenja i oprema	43.036.794	6,9%	43.173.414	6,6%	100,3
2. Investicione nekretnine	76.794.659	12,4%	85.430.310	13,1%	111,2
3. Ostala osnovna sredstva	7.891.438	1,3%	6.935.743	1,1%	87,9
III - Dugoročni finansijski plasmani (1+2)	319.102.472	51,5%	342.595.524	52,4%	107,4
1. Učešće u kapitalu zavisnih, pridruženih i ostalih pravnih lica	4.580.795	0,7%	4.380.704	0,7%	95,6
2. Dugoročni finansijski plasmani matičnim, zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima, dugoročni finansijski plasmani u zemlji i inostranstvu, finansijska sredstva koja se drže do roka dospjeća, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i ostali dugoročni finansijski plasmani	314.521.677	50,8%	338.214.820	51,7%	107,5
IV - Odložena poreska sredstva			23.967	0,0%	
B. TEKUĆA IMOVINA (I+II+III+IV)	171.212.926	27,6%	173.926.391	26,6%	101,6
I - Zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji	1.859.180	0,3%	2.642.872	0,4%	142,2
II - Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina	101.409.534	16,4%	100.748.001	15,4%	99,3
1. Potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci	16.683.466	2,7%	18.302.162	2,8%	109,7
2. Potraživanja iz specifičnih poslova i druga potraživanja	7.066.508	1,1%	7.676.104	1,2%	108,6
3. Kratkoročni finansijski plasmani	45.450.002	7,3%	44.024.688	6,7%	96,9
4. Gotovina	32.209.558	5,2%	30.745.047	4,7%	95,5
III - Aktivna vremenska razgraničenja	67.656.597	10,9%	70.293.152	10,8%	103,9
IV - Odložena poreska sredstva	287.615	0,0%	242.366	0,0%	84,3
POSLOVNA AKTIVA (A+B)	619.549.399	100,0%	653.652.512	100,0%	105,5
VANBILANSNA AKTIVA	14.371.470		14.642.363		101,9
UKUPNA AKTIVA	633.920.869		668.294.875		105,4

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

U narednom grafičkom prikazu predstavljena je struktura poslovne aktive za 2022. i 2023. godinu.

Grafikon 5: Struktura poslovne aktive društava za osiguranje iz RS

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

U strukturi poslovne aktive, sa stanjem na dan 31.12.2023. godine, stalna imovina je učestvovala sa 73,4%, a tekuća imovina sa 26,6%.

U odnosu na stanje na dan 31.12.2022. godine stalna imovina se povećala za 7,0%, u okviru koje su se povećali iznosi na pozicijama nematerijalna sredstva (3,7%), nekretnine, investicione nekretnine, postrojenja, oprema i ostala osnovna sredstva (6,1%) i dugoročni finansijski plasmani (7,4%). Na povećanje iznosa na poziciji nekretnine, investicione nekretnine, postrojenja, oprema i ostala osnovna sredstva uticalo je povećanje iznosa investicionih nekretnina, a koje su veće za 11,2%. U okviru dugoročnih finansijskih plasmana zabilježeno je nominalno značajnije povećanje iznosa na stavkama finansijska sredstva koja se drže do roka dospijeca i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju usljed povećanja ulaganja u obveznice čiji je emitent Republika Srpska. Na poziciji dugoročni finansijski plasmani smanjen je iznos učešća u kapitalu zavisnih, pridruženih i ostalih pravnih lica, usljed smanjenja učešća dva društva za osiguranje u kapitalu ostalih pravnih lica. Povećanje na poziciji nematerijalna sredstva i odložena poreska sredstva nema materijalnu značajnost, jer učešće ovih pozicija u poslovnoj aktivi zajedno je tek 0,2%.

Tekuća imovina se povećala za 1,6% u okviru koje je zabilježeno povećanje na pozicijama zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji (42,2%) i aktivna vremenska razgraničenja (3,9%). Na povećanje iznosa na poziciji aktivna vremenska razgraničenja uticao je rast razgraničenih troškova pribave i prenosne premije koja pada na teret saosiguravača i reosiguravača. Razgraničeni troškovi pribave su porasli usljed rasta ukupnih troškova pribave, a prenosna premija koja pada na teret saosiguravača i reosiguravača je porasla usljed povećanja učešća reosiguravača u prenosnoj premiji, u skladu sa politikama reosiguranja. Učešće iznosa na poziciji zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji u poslovnoj aktivi je tek 0,4%, tako da iskazano povećanje nema materijalnu značajnost. U okviru tekuće imovine smanjenje je zabilježeno na poziciji kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina (0,7%) i odložena poreska sredstva (15,7%). Na smanjenje iznosa na poziciji kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina uticalo je smanjenje iznosa kratkoročnih

finansijskih plasmana u zemlji (značajnije kod jednog društva za osiguranje, a što je povezano sa povećanjem dugoročnih finansijskih plasmana ovog društva), te smanjenje iznosa gotovine koje je povezano sa ulaganjima u druge oblike sredstava. Povećanje iznosa na ovoj poziciji zabilježeno je kod potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci, a usljed povećanja potraživanja po osnovu učešća u naknadi šteta u inostranstvu i ostala kupci i ostala potraživanja. U okviru ove pozicije povećana su potraživanja iz specifičnih poslova i druga potraživanja, u iznosu koji nema materijalnu značajnost. Smanjenje pozicije odložena poreska sredstva, nominalno posmatrano, nije materijalno značajno (učešće ove pozicije u poslovnoj aktivi tek 0,04%).

Vanbilansna aktiva, odnosno pasiva, je povećana za 1,9%, značajnije kod jednog društva za osiguranje, a odnosi se na regresna potraživanja. Dio iznosa iskazanog u okviru ove pozicije odnosi se na državnu imovinu (građevinske objekte koje koristi društvo za osiguranje Wiener osiguranje a.d), na potraživanja od pravnih lica koja su u stečaju i koji se nije mijenjao nakon početnog evidentiranja, te na obaveze po osnovu revolving kredita.

Skraćena šema pasive zbirnog bilansa stanja društava za osiguranje za 2022. i 2023. godinu, data je u sljedećoj tabeli.

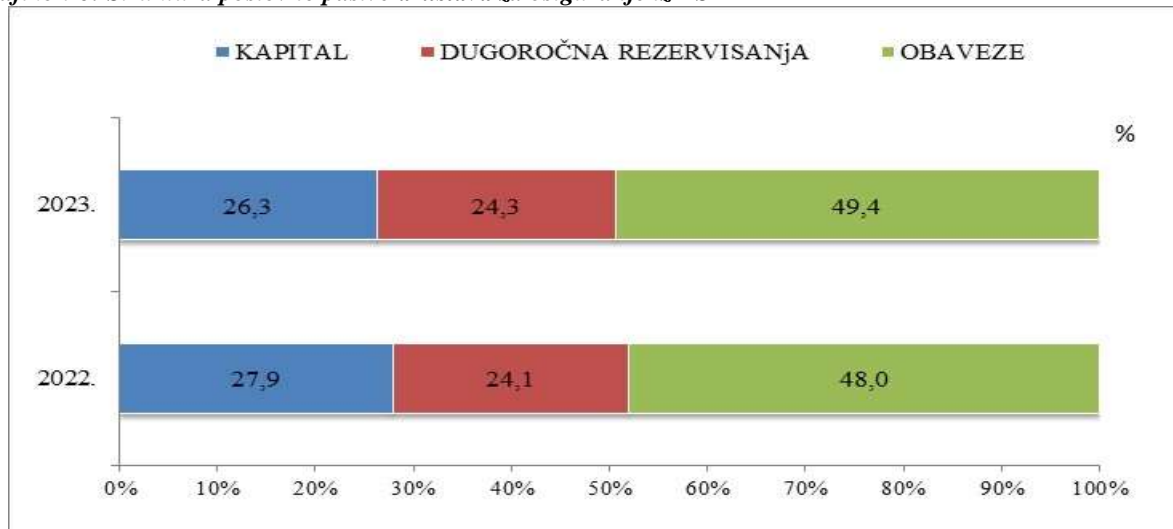
Tabela 18: Pasiva –ukupno za sva društva za osiguranje iz RS

PASIVA	31.12.2022.		31.12.2023.		Indeks 2023/22
	Iznos (KM)	Udio	Iznos (KM)	Udio	
A. KAPITAL	172.957.178	27,9%	171.995.824	26,3%	99,4
1. Osnovni kapital	131.868.891	21,3%	128.405.700	19,6%	97,4
2. Emisiona premija	3.923.289	0,6%	3.923.289	0,6%	100,0
3. Emisioni gubitak	8.067.383	1,3%	10.189.258	1,6%	126,3
4. Rezerve iz dobitka	5.817.321	0,9%	7.296.377	1,1%	125,4
5. Revalorizacione rezerve	3.745.144	0,6%	3.600.584	0,6%	96,1
6. Nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	5.853.538	0,9%	5.502.096	0,8%	94,0
7. Nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	4.631.701	0,7%	4.302.837	0,7%	92,9
8. Neraspoređeni dobitak (9+10)	45.605.105	7,4%	38.251.463	5,9%	83,9
9. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	17.965.027	2,9%	12.781.451	2,0%	71,1
10. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	27.640.078	4,5%	25.470.012	3,9%	92,1
11. Gubitak do visine kapitala (12+13)	11.157.026	1,8%	491.590	0,1%	4,4
12. Gubitak ranijih godina	11.157.026	1,8%	491.590	0,1%	4,4
13. Gubitak tekuće godine					
B. DUGOROČNA REZERVISANJA	149.331.028	24,1%	158.793.327	24,3%	106,3
V. OBAVEZE (1+2)	297.261.193	48,0%	322.863.361	49,4%	108,6
1. Dugoročne obaveze	12.621.511	2,0%	11.886.285	1,8%	94,2
2. Kratkoročne obaveze i PVR	284.639.682	45,9%	310.977.076	47,6%	109,3
2.1. Prenosna premija životna osiguranja	7.296.698	1,2%	7.439.741	1,1%	102,0
2.2. Prenosna premija neživotna osiguranja	138.174.754	22,3%	160.598.964	24,6%	116,2
2.3. Rezervisane štete životna osiguranja	1.397.973	0,2%	1.146.406	0,2%	82,0
2.4. Rezervisane štete neživotna osiguranja	97.897.005	15,8%	97.524.626	14,9%	99,6
2.5. Druga pasivna vremenska razgraničenja	4.668.492	0,8%	5.922.082	0,9%	126,9
2.6. Ostale kratkoročne obaveze	35.204.760	5,7%	38.345.257	5,9%	108,9
G. POSLOVNA PASIVA (A+B+V)	619.549.399	100,0%	653.652.512	100,0%	105,5
D. VANBILANSNA PASIVA	14.371.470		14.642.363		101,9
Đ. UKUPNA PASIVA	633.920.869		668.294.875		105,4

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

U narednom grafičkom prikazu predstavljena je struktura poslovne pasive za 2022. i 2023. godinu.

Grafikon 6: Struktura poslovne pasive društava za osiguranje iz RS

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

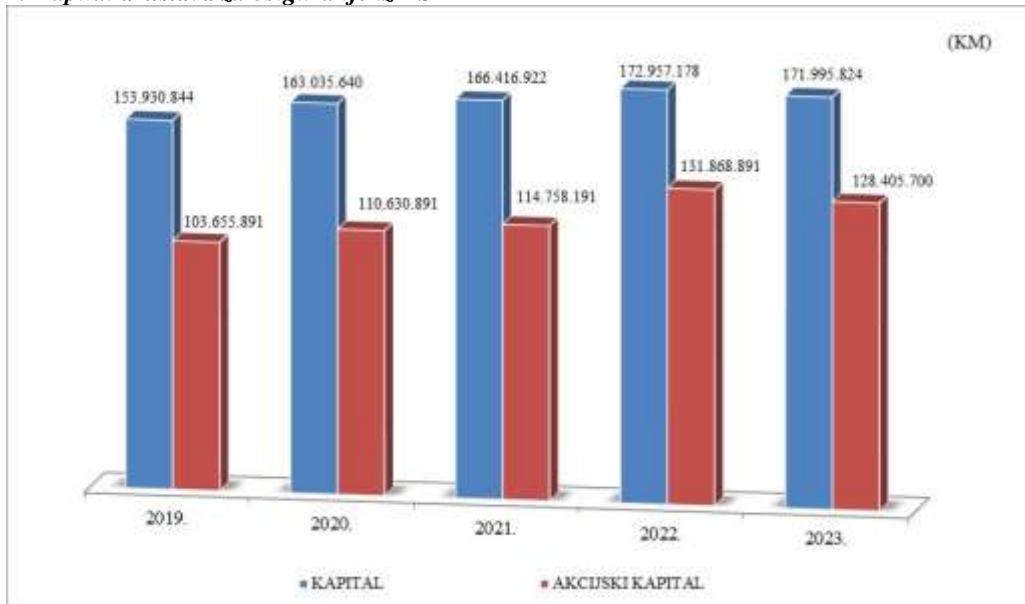
U strukturi poslovne pasive, sa stanjem na dan 31.12.2023. godine, kapital je učestvovao sa 26,3%, dugoročna rezervisanja sa 24,3% i obaveze sa 49,4%, pri čemu su tehničke rezerve (prenosne premije i rezervisane štete) činile 82,6% ukupnih obaveza. U strukturi poslovne pasive, iznosi prenosne premije i rezervisanih šteta životnih i neživotnih osiguranja učestvovali su sa 40,8%, matematičke rezerve i rezervisanja za učešće u dobitku kod životnih osiguranja sa 24,1% i kapitala sa 26,3%. Iznosi iskazani na navedenim pozicijama učestvovali su ukupno sa 91,2% u poslovnoj pasivi, a njihov međusobni odnos kontinuirano je u skladu sa djelatnošću i strukturom portfelja društava za osiguranje.

U odnosu na stanje na dan 31.12.2022. godine, kapital je neznatno smanjen (0,6%), u okviru kojeg su smanjeni iznosi na stavkama osnovni kapital (2,6%), revalorizacione rezerve (3,9%), neraspoređeni dobitak (16,1%) i gubitak do visine kapitala (95,6%).

Smanjenje akcijskog kapitala i povećanje emisionog gubitka kod jednog društva za osiguranje, te manji iznos revalorizacionih rezervi i neraspoređenog dobitka rezultiralo je smanjenjem ukupnog kapitala, koje na nivou sektora osiguranja nema materijalnu značajnost. Na poziciji emisiona premija nije bilo promjena iznosa. Promjene iznosa na stavkama nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju i nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju povezane su sa vrednovanjima koja proizilaze iz Međunarodnog računovodstvenog standarda 39 - Finansijski instrumenti: priznavanje i mjerenje.

U nastavku se daje pregled kretanja kapitala za period 2019 - 2023. godina.

Grafikon 7: Kapital društava za osiguranje iz RS

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

Na poziciji dugoročna rezervisanja zabilježen je porast od 6,3%, u okviru koje je povećan iznos matematičke rezerve za 6,6% i rezerve za učešće u dobitku životnih osiguranja za 3,1%. Iznos matematičke rezerve i rezervisanja za učešće u dobitku životnih osiguranja činili su 99,3% iskazanog iznosa dugoročnih rezervisanja. Povećanje iznosa matematičke rezerve i rezervisanja za učešće u dobitku životnih osiguranja rezultat je sazrijevanja portfelja i rasta obračunate premije životnih osiguranja, te predstavlja nastavak trenda rasta ovih iznosa.

Ukupne obaveze su povećane za 8,6%, u okviru koji su kratkoročne obaveze i pasivna vremenska razgraničenja se povećala za 9,3%. Na povećanje iznosa kratkoročnih obaveza i pasivnih vremenskih razgraničenja najznačajniji je uticaj imalo povećanje iznosa prenosne premije neživotnih osiguranja, a povezano je sa povećanjem premije (prvenstveno zbog promjene propisa kojim je povećan iznos jedinstvene osnove, koja se koristi kod obračuna svih premija obaveznog osiguranja od autoodgovornosti). Smanjenje iznosa rezervisanih šteta životnih i neživotnih osiguranja nema materijalnu značajnost i u vezi je sa povećanjem iznosa isplaćenih šteta. Promjene iznosa iskazanih u okviru drugih pasivnih vremenskih razgraničenja kod društava za osiguranje, u odnosu na prethodni izvještajni period, imalo je za rezultat povećanje ukupnog iznosa iskazanog u okviru ove stavke. Iznosi prenosne premije i rezervisanih šteta životnih i neživotnih osiguranja učestvovali su sa 85,8%, dok su obaveze po osnovu šteta i ugovorenih iznosa učestvovala tek sa 0,3% u ukupno iskazanom iznosu kratkoročnih obaveza i pasivnih vremenskih razgraničenja. Na povećanje ostalih kratkoročnih obaveza značajnije je uticalo povećanje obaveza za dividende kod jednog društva za osiguranje. Smanjenje iznosa obaveza po emitovanim dugoročnim hartijama od vrijednosti i smanjenje ostalih dugoročnih obaveza (zakup), te povećanje iznosa dugoročnih kredita, rezultiralo je smanjenjem ukupno iskazanog iznosa dugoročnih obaveza za 5,8%.

2.2.2. Bilans uspjeha

Skraćena šema zbirnog bilansa uspjeha društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, za 2022. i 2023. godinu, data je u sljedećoj tabeli.

Tabela 19: Bilans uspjeha – ukupno za sva društva za osiguranje iz RS

P O Z I C I J A	2022.	Udio	2023.	Udio	Indeks 2023/22
	Iznos (KM)		Iznos (KM)		
A. POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
I - Poslovni prihodi (1+2+3+4+5+6)	293.795.335	93,3%	319.069.628	94,0%	108,6
1. Prihodi od premije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja	28.905.492		29.952.202		103,6
2. Prihodi od premije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija neživotnih osiguranja	229.319.084		250.615.445		109,3
3. Prihodi po osnovu učešća saosiguranja i reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja	17.541.313		19.036.635		108,5
4. Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja	4.510.266		4.367.652		96,8
5. Prihodi od povrata poreskih i drugih dažbina i prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl.	464.988		483.383		104,0
6. Drugi poslovni prihodi	13.054.192		14.614.311		112,0
II - Poslovni rashodi (1+2)	274.111.378	97,5%	297.301.212	97,1%	108,5
1. Funkcionalni rashodi (1.1.+1.2.+1.3.)	165.947.446		174.813.433		105,3
1.1. Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose	14.808.758		13.997.902		94,5
1.2. Naknade šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja	16.574.947		18.368.209		110,8
1.3. Naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja	134.563.741		142.447.322		105,9
2. Troškovi sprovođenja osiguranja	108.163.932		122.487.779		113,2
III - Poslovni dobitak/gubitak (I-II)	19.683.957		21.768.416		110,6
B. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
I - Finansijski prihodi	12.681.568	4,0%	13.409.907	3,9%	105,7
II - Finansijski rashodi	1.419.937	0,5%	1.663.984	0,5%	117,2
III - Finansijski dobitak/gubitak (I-II)	11.261.631		11.745.923		104,3
AB - Dobitak/gubitak redovne aktivnosti (AIII+BIII)	30.945.588		33.514.339		108,3
V. OSTALI PRIHODI I RASHODI					
I - Ostali prihodi	6.298.658	2,0%	4.781.774	1,4%	75,9
II - Ostali rashodi	3.734.028	1,3%	4.694.375	1,5%	125,7
III - Dobitak/gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (I-II)	2.564.630		87.399		3,4
G. PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE					
I - Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine	1.755.129	0,6%	1.583.095	0,5%	90,2
II - Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine	962.836	0,3%	1.072.741	0,4%	111,4
III - Dobitak/gubitak po osnovu usklađivanja vrijednosti imovine (I-II)	792.293		510.354		64,4
D. GUBITAK POSLOVANJA KOJI SE OBUSTAVLJA					
Đ. PRIHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA					
	90.241	0,0%	47.702	0,0%	52,9
Đ I- RASHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA					
	530.255	0,2%	446.811	0,1%	84,3
E. DOBITAK /GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AB+VIII+ GIII-D+Đ-Đ1)					
	33.862.497		33.712.983		99,6
Ž. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT - Poreski rashodi perioda					
	3.310.592		3.338.796		100,9
Z - ODLOŽENI PORESKI RASHODI PERIODA					
	7.669	0,0%	12.056	0,0%	157,2
Z I - ODLOŽENI PORESKI PRIHODI PERIODA					
	4.709	0,0%	7.811	0,0%	165,9

P O Z I C I J A	2022.	Udio	2023.	Udio	Indeks 2023/22
	Iznos (KM)		Iznos (KM)		
I. NETO DOBITAK /NETO GUBITAK PERIODA (E-Ž-Z+ZI)=(Z 1-Z 2)	30.548.945		30.369.942		99,4
1. Neto dobitak tekuće godine	30.548.945		30.369.942		99,4
2. Neto gubitak tekuće godine					
J. OSTALI DOBICI I GUBICI U PERIODU					
I - Dobici utvrđeni direktno u kapitalu	151.587	0,0%	622.935	0,2%	410,9
II - Gubici utvrđeni direktno u kapitalu	490.989	0,2%	939.669	0,3%	191,4
III - Porez na dobitak koji se odnosi na ostale dobitke i gubitke	28.085	0,0%	17.090	0,0%	60,9
K. UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (I+JI-JII±JIIII)	30.237.628		30.036.118		99,3
L. UKUPNI PRIHODI I DOBICI					
Lj. UKUPNI RASHODI I GUBICI	314.777.227	100,0%	339.522.852	100,0%	107,9
M. UKUPAN BRUTO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU	281.229.007	100,0%	306.147.938	100,0%	108,9
N. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT	33.548.220		33.374.914		99,5
Nj. UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU	3.310.592		3.338.796		100,9
	30.237.628		30.036.118		99,3

Izvori: Bilans uspjeha društava za osiguranje iz RS

Ukupni prihodi, uključujući i dobitke utvrđene direktno u kapitalu, u 2023. godini, iznosili su 339.522.852 KM i bili su veći za 7,9% u odnosu na prethodnu godinu.

Poslovni prihodi činili su 94,0% ukupnih prihoda i iznosili su 319.069.628 KM, što je više za 8,6%. Na povećanje poslovnih prihoda najviše je uticalo nominalno značajnije povećanje prihoda od premije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija neživotnih osiguranja, a u okviru kojeg se najveći dio odnosi na povećanje premije. Povećanje prihoda od premije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja takođe je povezano sa povećanjem obračunate premije. Realizacija ugovora o osiguranju, pokrivenim reosiguranjem, uticalo je na povećanje prihoda po osnovu učešća saosiguranja i reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja. Drugi poslovni prihodi su se povećali za 12,0%, značajnije kod jednog društva za osiguranje usljed većih prihoda od povećanja vrijednosti investicionih nekretnina koje se ne amortizuju. Prihodi od povrata poreskih i drugih dadžbina i prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl. povećani su za 4,0% i učešće ovih prihoda je tek 0,15% u poslovnim prihodima. Smanjenje prihoda od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja (3,2%) nominalno nije bilo značajno sa stanovišta uticaja na poslovni rezultat.

Finansijski prihodi činili su 3,9% ukupnih prihoda i bili su veći za 5,7%, a odnose se na povećanje prihoda od kamata. Ostali prihodi učestvovali su sa 1,4% u ukupnim prihodima i manji su za 24,1%, usljed smanjenja iznosa naplaćenih otpisanih potraživanja. Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine učestvovali su u ukupnim prihodima tek sa 0,5%, te njihovo smanjenje za 9,8% nema materijalnu značajnost. Na smanjenje ovih prihoda uticalo je smanjenje prihoda od usklađivanja vrijednosti nematerijalnih sredstava, nekretnina, bioloških sredstava, postrojenja, opreme i investicionih nekretnina. Prihodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina su manji za 47,1% i učestvuju sa tek 0,01% u ukupnim prihodima. Dobici utvrđeni direktno u kapitalu učestvuju u ukupnim prihodima sa 0,2%

i veći su usljed povećanja dobitaka po osnovu promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju.

Ukupni rashodi, uključujući i gubitke utvrđene direktno u kapitalu, iznosili su 306.147.938 KM i bili su veći za 8,9%.

Poslovni rashodi činili su 97,1% ukupnih rashoda i iznosili su 297.301.212 KM, što je za 8,5% više u odnosu na prethodnu godinu. U okviru poslovnih rashoda funkcionalni rashodi su učestvovali sa 58,8% i bili su veći za 5,3%. U strukturi funkcionalnih rashoda povećale su se naknade šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja (10,8%), zbog uticaja rasta iznosa naknada šteta, ugovorenih iznosa i udjela u štetama životnih osiguranja, te naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja, a na koji je značajnije uticalo povećanje isplaćenih obaveza po osnovu ugovora o osiguranju. Troškovi sprovođenja osiguranja učestvovali su sa 41,2% u poslovnim rashodima, povećali su se za 13,2%, a čine ih troškovi amortizacije i rezervisanja (5,0%), troškovi materijala, energije, usluga i nematerijalni troškovi (66,3%) i troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (28,7%). Na povećanje troškova sprovođenja osiguranja uticalo je povećanje troškova provizija i troškovi proizvodnih usluga, reklame i propagande. Stopa rasta troškova sprovođenja osiguranja (13,2%) prati stopu rasta obračunate premije (13,6%).

Finansijski rashodi su učestvovali sa 0,5% u ukupnim rashodima, ostali rashodi sa 1,5%, rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine sa 0,4%, rashodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina sa 0,1% i gubici utvrđeni direktno u kapitalu sa 0,3%. Zbog malog učešća u ukupnim rashodima, promjene na pozicijama navedenih rashoda nisu imali materijalno značajan uticaj na ukupan neto rezultat, bez obzira na njihovu relativnu promjenu.

Poslovni dobitak iznosio je 21.768.416 KM i bio je veći za 10,6%, dok je dobitak redovne aktivnosti (kada se uključe finansijski prihodi i rashodi) iznosio 33.514.339 KM i bio je veći za 8,3%.

Neto rezultat perioda je dobitak u iznosu od 30.369.942 KM. Sva društva za osiguranje u ovom izvještajnom periodu su iskazala neto dobitak perioda. Ukupan neto rezultat u obračunskom periodu na nivou sektora, dobijen kao razlika ukupnih prihoda i dobitaka utvrđenih direktno u kapitalu, sa jedne strane, i ukupnih rashoda i gubitaka utvrđenih direktno u kapitalu i tekućeg i odloženog poreza na dobit, s druge strane, je dobitak u iznosu od 30.036.118 KM.

2.2.3. Konsolidovani finansijski izvještaji

Od ukupno 14 društava za osiguranje, pet društava⁶ za osiguranje vrše direktnu ili indirektnu kontrolu nad jednim ili više pravnih lica ili ostvaruju značajan uticaj nad drugim pravnim licima, te su u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 94/15 i 78/20) obavezni da sastavljaju konsolidovane finansijske izvještaje povezanih pravnih lica koji čine jednu ekonomsku cjelinu.

U skladu sa prethodno navedenim, društva za osiguranje su sastavila i dostavila Agenciji konsolidovane finansijske izvještaje. Ukupan neto rezultat perioda iskazan u konsolidovanim

⁶ U odnosu na prethodne izvještajne periode, broj društava za osiguranje koji su u obavezi da dostave konsolidovane finansijske izvještaje je manji, jer je u 2023. godini otvoren stečajni postupak nad povezanim pravnim licem jednog društva za osiguranje. U periodu izrade ovog izvještaja zaključen je stečajni postupak nad povezanim pravnim licem.

finansijskim izvještajima, bio je pozitivan i iznosio 12.275.046 KM. Neto rezultat iskazan u pojedinačnim revidiranim finansijskim izvještajima ovih društava za osiguranje je dobitak u iznosu od 12.024.917 KM i bio je manji za 250.129 KM od dobitka iskazanog u konsolidovanim finansijskim izvještajima.

2.3. Finansijski i tehnički pokazatelji

2.3.1. Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala

Društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obavezna su da kontinuirano održavaju visinu kapitala, koja je adekvatna obimu i vrstama poslova osiguranja koje obavljaju, odnosno rizicima kojima su izložena u obavljanju poslova osiguranja.

Adekvatnost kapitala društva za osiguranje zasniva se na ispunjavanju propisanih zahtjeva, prema kojima raspoloživi kapital društva za osiguranje mora biti najmanje jednak graničnoj vrijednosti adekvatnosti raspoloživog kapitala⁷, dok bazični kapital mora biti najmanje jednak iznosu garantnog fonda⁸. Kompozitna društva za osiguranje moraju odvojeno iskazivati ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala za životna i neživotna osiguranja.

Tabela 20: Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala

R.B.	Opis	2022.		2023.	
		Neživotna osiguranja	Životna osiguranja	Neživotna osiguranja	Životna osiguranja
		Iznos (KM)	Iznos (KM)	Iznos (KM)	Iznos (KM)
1.	Bazični kapital	120.417.045	18.543.965	121.957.025	18.906.717
2.	Garantni fond	87.000.000	12.000.000	91.000.000	12.000.000
3.	Više/manje bazičnog kapitala (1-2)	33.417.045	6.543.965	30.957.025	6.906.717
4.	Raspoloživi kapital	106.029.320	15.362.849	109.658.009	16.434.002
5.	Granična vrijednost adekvatnosti raspoloživog kapitala	87.000.000	12.326.087	91.000.000	12.868.546
6.	Više/manje raspoloživog kapitala (4-5)	19.029.320	3.036.763	18.658.009	3.565.456

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Ukupan bazični kapital svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, sa stanjem na dan 31.12.2023. godine, koji uključuje kapital i životnih i neživotnih osiguranja, iznosio je 140.863.742 KM i bio je veći od garantnog fonda za 37.863.742 KM ili 36,8%. Bazični kapital za neživotna osiguranja bio je veći od garantnog fonda za 34,0%, a za životna osiguranja za 57,6%.

Ukupni raspoloživi kapital svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj⁹, posmatrano ukupno za životna i neživotna osiguranja, utvrđen u svrhu iskazivanja ispunjavanja zahtjeva adekvatnosti kapitala, iznosio je 126.092.011 KM. Iskazano je više raspoloživog kapitala, u odnosu na graničnu vrijednost adekvatnosti raspoloživog kapitala, u iznosu od 22.223.465 KM (21,4%), od čega 18.658.009 KM (20,5%) više raspoloživog kapitala za neživotna osiguranja i 3.565.456 KM (27,7%) više za životna osiguranja.

⁷ Granična vrijednost adekvatnosti raspoloživog kapitala je iznos margine solventnosti ili minimalno propisani iznos akcionarskog kapitala za društva za osiguranje, a u zavisnosti koji je od ova dva iznosa veći.

⁸ Garantni fond odgovara iznosu 1/3 margine solventnosti ili minimalno propisanom iznosu akcionarskog kapitala za društva za osiguranje, a u zavisnosti koji je od ova dva iznosa veći.

⁹ Potrebno je naglasiti da se iznos kapitala, utvrđen u svrhu ispunjavanja zahtjeva adekvatnosti kapitala, razlikuje od iznosa kapitala iskazanog u bilansu stanja.

Pored iskazanog ukupnog ispunjavanja zahtjeva adekvatnosti kapitala, sva društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj pojedinačno su ispunjavala propisane zahtjeve adekvatnosti kapitala.

Nezavisno od ispunjavanja propisanih zahtjeva adekvatnosti kapitala, društva za osiguranje imaju i obavezu da iznos u visini od najmanje 50% minimalno potrebnog garantnog fonda drže u namjenski oročenom depozitu ili hartijama od vrijednosti, čiji je emitent ili garant Bosna i Hercegovina, Republika Srpska ili Centralna banka BiH. Ova sredstva služe za zaštitu interesa osiguranika i korisnika osiguranja, te se ne mogu koristiti u drugu svrhu. Sva društva za osiguranje ispunjavala su ovaj zahtjev, odnosno imala su zahtijevano pokriće u navedenim sredstvima.

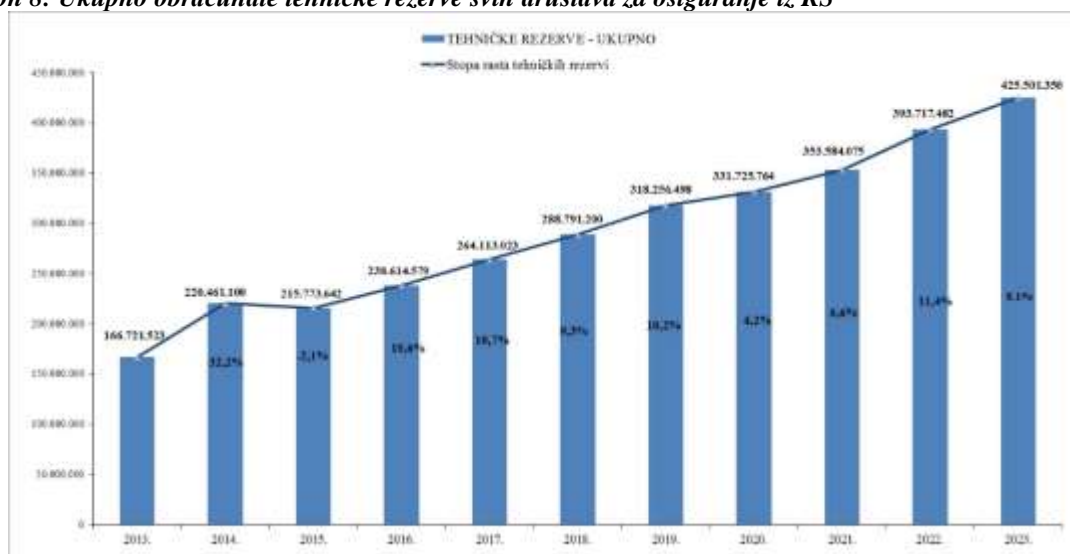
2.3.2. Obračun i pokrivenost tehničkih rezervi propisanim oblicima aktive

2.3.2.1. Ukupno obračunate tehničke rezerve

Aktuarski zasnovan obračun tehničkih rezervi je bitan preduslov za održavanje solventnosti društava za osiguranje, čime se doprinosi boljoj zaštiti interesa osiguranika i korisnika osiguranja, kao i jačanju povjerenja u djelatnost osiguranja. Pravila obračuna tehničkih rezervi propisana su podzakonskim aktima Agencije, a njihova adekvatna primjena predmet je kontrole, kako ovlašćenih aktuara, tako i Agencije, kroz obavezne izvještaje koje društva za osiguranje dostavljaju periodično i kroz posredni i neposredni nadzor.

U narednom grafikonu ilustruje se pregled ukupno obračunatih tehničkih rezervi svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, za period 2013 - 2023. godina.

Grafikon 8: Ukupno obračunate tehničke rezerve svih društava za osiguranje iz RS

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Na dan 31.12.2023. godine, ukupno obračunate tehničke rezerve svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj bile su veće za 8,1%, u odnosu na isti dan prethodne godine.

Radi održavanja finansijske sposobnosti izvršavanja obaveza po osnovu isplate odšteta i drugih naknada iz ugovora o osiguranju, društvo za osiguranje je dužno da sredstva za pokriće tehničkih rezervi ulaže u propisane oblike sredstava, uz primjenu principa sigurnosti, profitabilnosti, te vodeći računa o disperziji ulaganja.

S obzirom da se primjenjuju različiti uslovi i ograničenja ulaganja kod životnih i neživotnih osiguranja, u nastavku se daje odvojena analiza ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi.

2.3.2.2. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja

Ukupno obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja, u periodu od 2013. do 2023. godine, prikazane su u narednom grafikonu.

Grafikon 9: Ukupno obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja

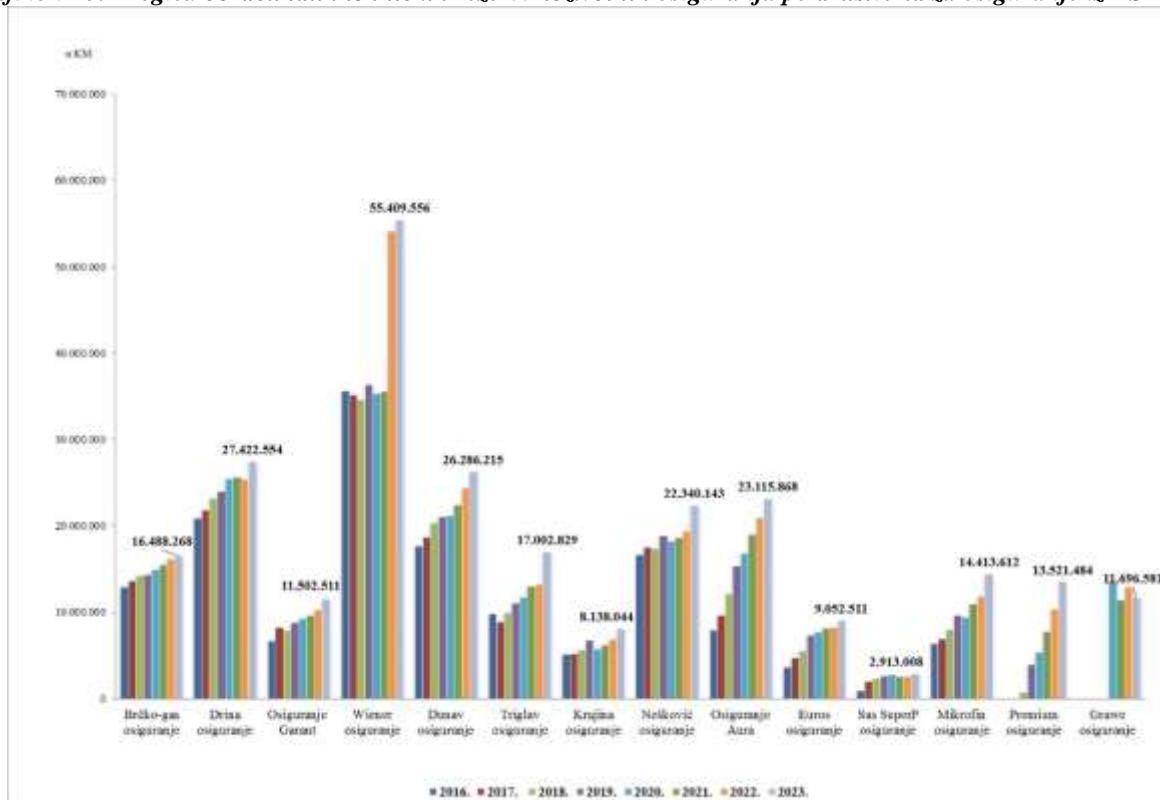

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Ukupno obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja, sa stanjem na dan 31.12.2023. godine, iznosile su 259.303.186 KM i bile su veće, u odnosu na isti dan prethodne godine, za 9,5%.

U narednom grafikonu prikazane su obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja pojedinačno, po društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Grafikon 10: Pregled obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja po društvima za osiguranje iz RS

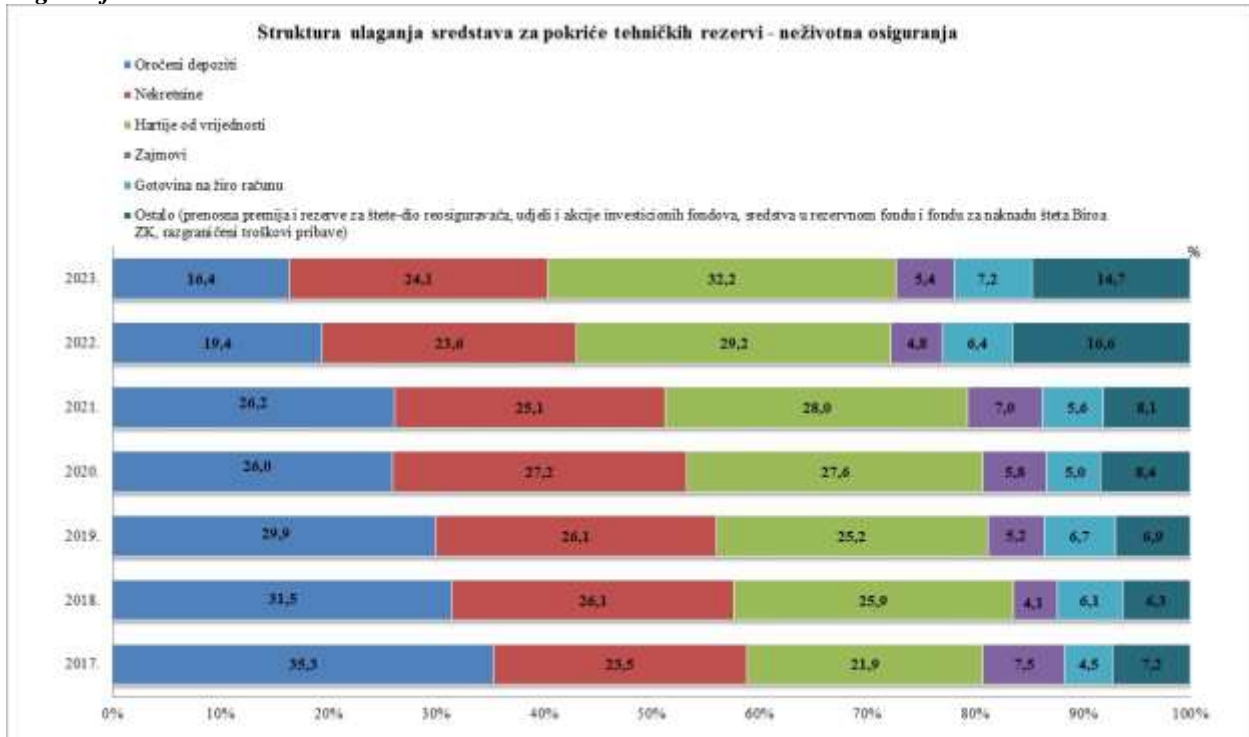

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Iz grafikona se vidi da je, sa stanjem na dan 31.12.2023. godine, kod jednog društva za osiguranje došlo do smanjenja iznosa obračunatih tehničkih rezervi, a što je uzrokovano smanjenjem rezervi za štete, koje je u vezi sa povećanjem iznosa isplaćenih šteta, odnosno smanjenjem iznosa rezervi za štete u svrhu isplate šteta.

U narednom grafikonu prikazana je struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja.

Grafikon 11: Struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

U strukturi ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja, najznačajnije učešće imali su oročeni depoziti, nekretnine i hartije od vrijednosti, sa ukupnim učešćem od 72,7%.

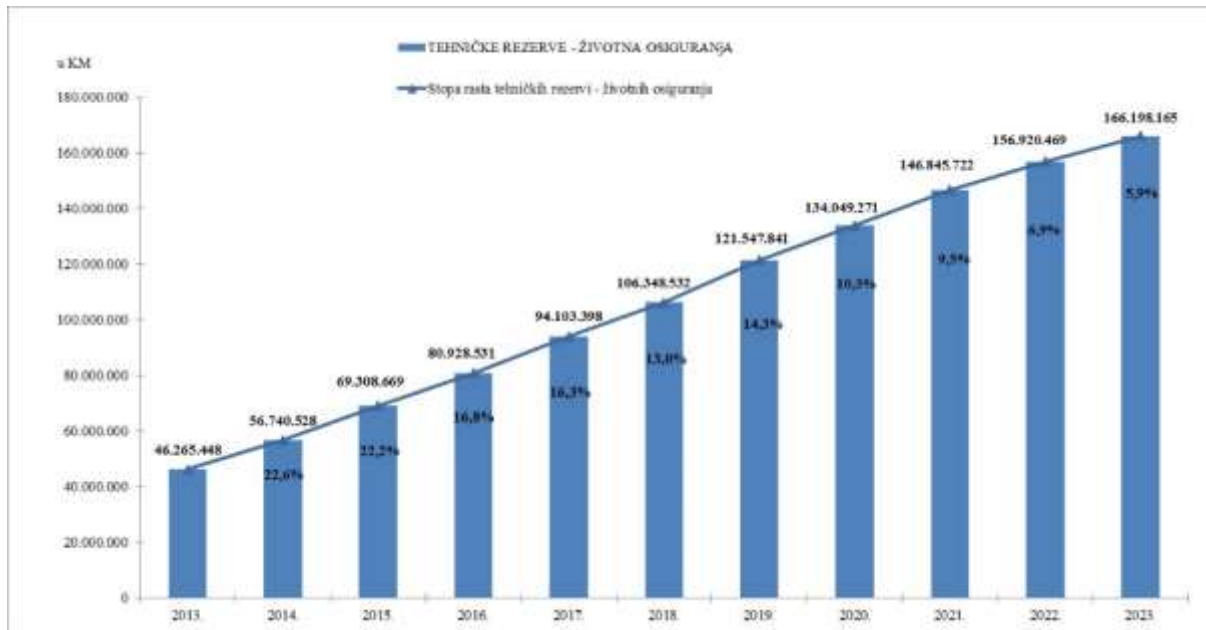
Sa stanjem na dan 31.12.2023. godine, kod svih društava za osiguranje koja se bave neživotnim osiguranjima obezbijedena je kvantitativna i kvalitativna usklađenost sa propisanim zahtjevima pokrića tehničkih rezervi.

2.3.2.3. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja

Tehničke rezerve životnih osiguranja karakteriše rast uzrokovan rastom premije životnih osiguranja i sazrijevanjem portfelja.

U narednom grafikonu su prikazane obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja za period 2013 – 2023. godina.

Grafikon 12: Ukupno obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja

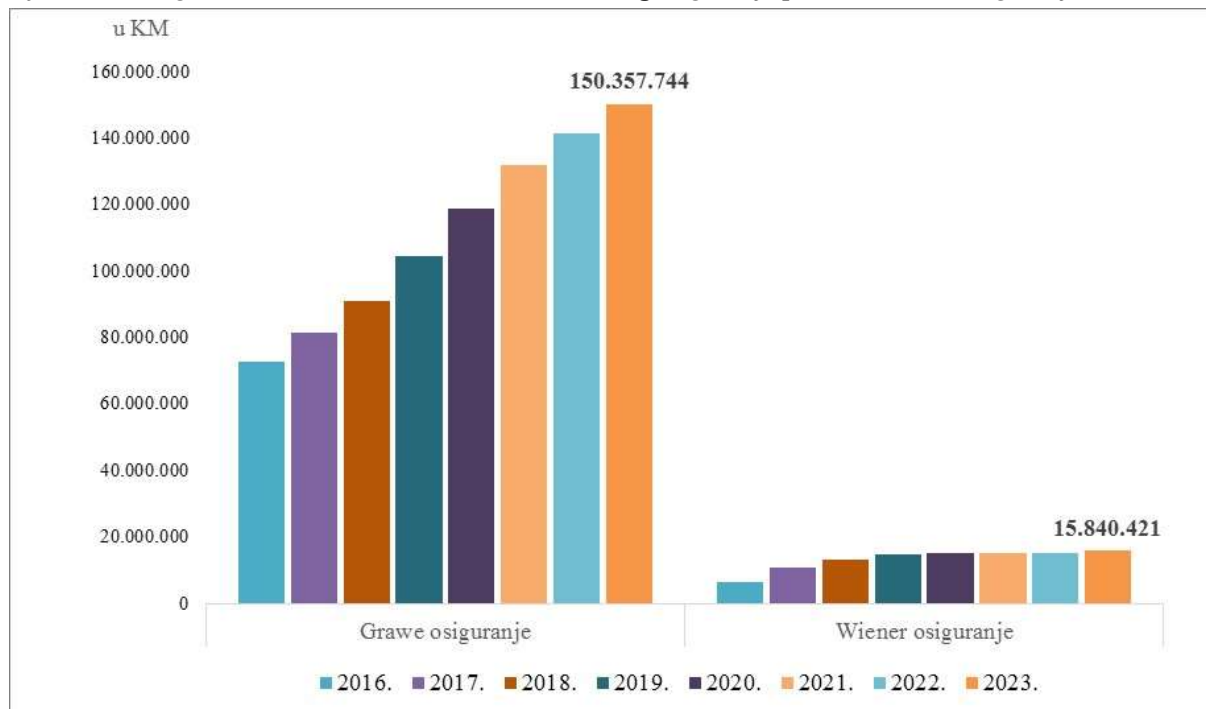

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Ukupno obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja, sa stanjem na dan 31.12.2023. godine, iznosile su 166.198.165 KM i bile su veće, u odnosu na isti dan prethodne godine, za 5,9%. Trend smanjenja stope rasta tehničkih rezervi životnih osiguranja povezan je sa nižim stopama rasta premije, povećanja broja isteka ugovora životnih osiguranja, te većeg iznosa osnove u odnosu na koji se rast ovih rezervi posmatra.

U narednom grafikonu prikazane su obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja, pojedinačno po društvima za osiguranje.

Grafikon 13: Pregled obračunatih tehničkih rezervi životnog osiguranja po društvima za osiguranje iz RS

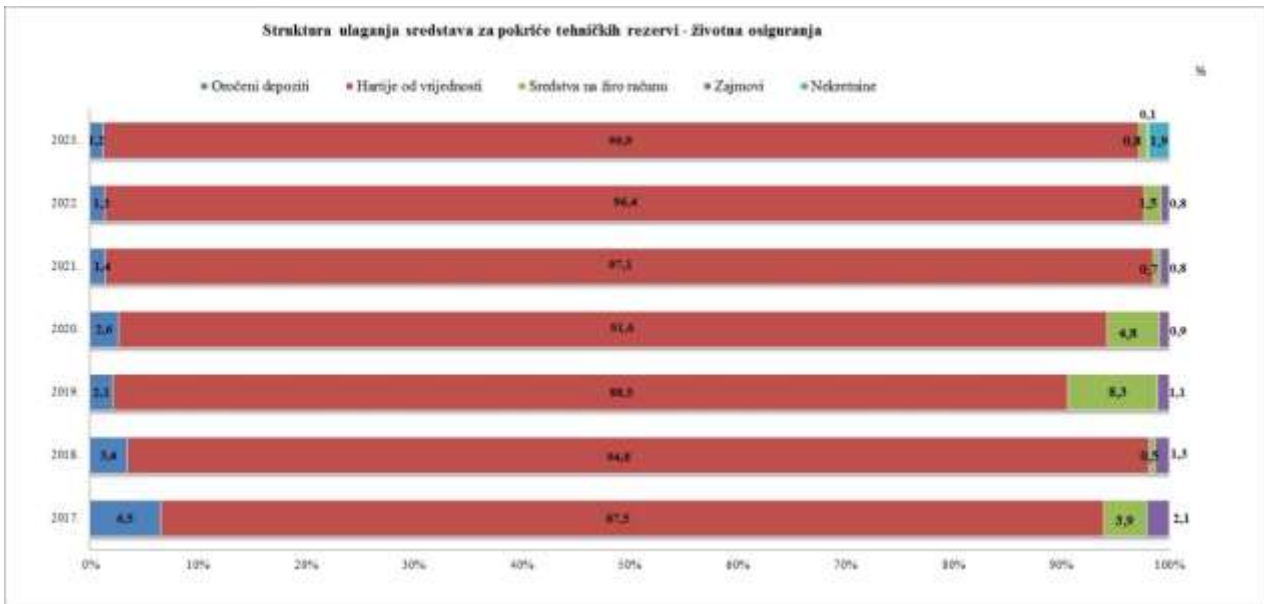

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Razlika u iznosu obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja između pojedinačnih društava za osiguranje je srazmjerna učešću ovih društava u ukupnoj premiji životnih osiguranja.

Naredni grafikon prikazuje strukturu ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja.

Grafikon 14: Struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

U strukturi ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja najznačajnije učešće imale su hartije od vrijednosti, prvenstveno obveznice čiji je emitent Republika Srpska. Kod društava koja se bave životnim osiguranjima kontinuirano je obezbijedena kvantitativna i kvalitativna usklađenost sa propisanim zahtjevima pokrića tehničkih rezervi životnih osiguranja.

2.3.3. Komparativni pregled ključnih pokazatelja

U narednom grafikonu prikazano je poređenje ukupnih iznosa obračunatih tehničkih rezervi, obračunate premije i akcijskog kapitala, za period 2013 - 2023. godina.

Grafikon 15: Kretanje obračunatih tehničkih rezervi, akcijskog kapitala i obračunate premije

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Podaci iz prethodnog grafikona ukazuju na rast premije i tehničkih rezervi, a smanjenje akcijskog kapitala u odnosu na prethodnu godinu. Sa stanjem na dan 31.12.2023. godine, ukupan iznos obračunatih tehničkih rezervi bio je veći od ukupno obračunate premije za 41,1%, na šta je značajan uticaj imalo tzv. sazrijevanje portfelja životnih osiguranja, te povezano povećanje iznosa matematičke rezerve.

2.3.4. Pokazatelji o isplaćenim odštetama i drugim naknadama iz osiguranja

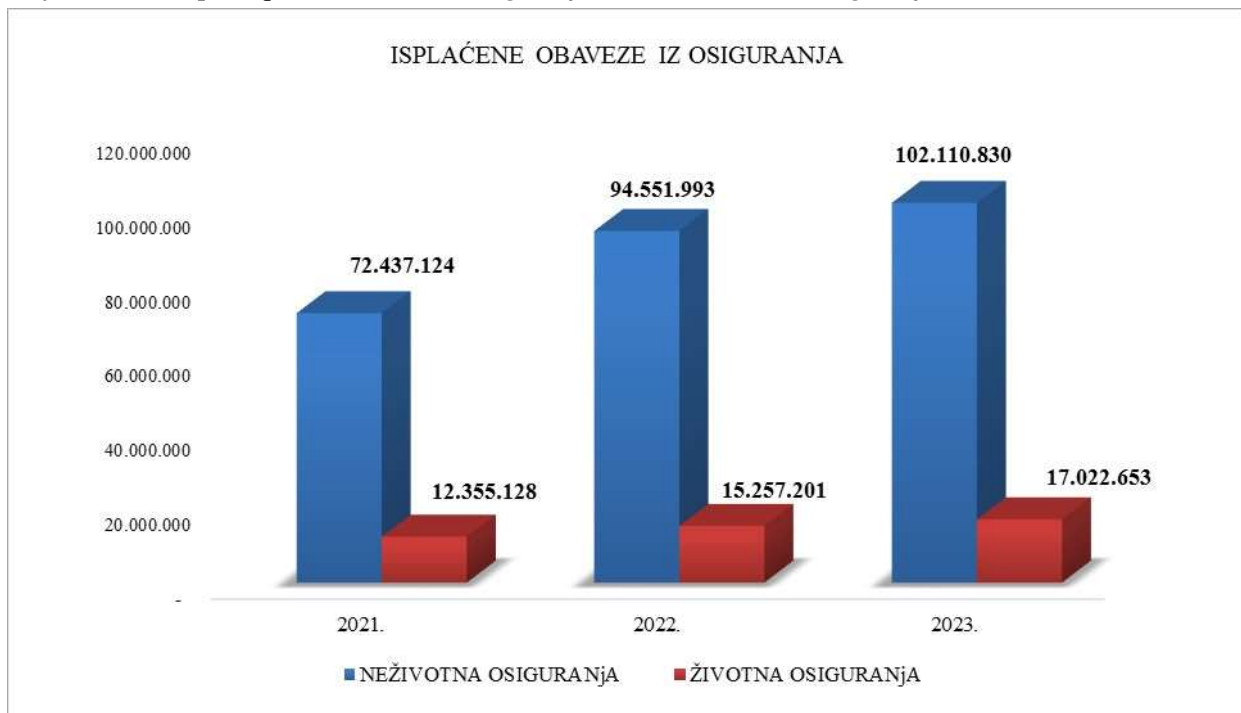
U nastavku se daju osnovni podaci u vezi sa rješavanjem i isplatom odšteta i drugih naknada po osnovu ugovora o osiguranju (u daljem tekstu: obaveze iz osiguranja). U 2023. godini, društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj su, osiguranicima i korisnicima osiguranja, isplatila 119.133.483 KM, što u odnosu na 2022. godinu, kada je suma isplaćenih obaveza iz osiguranja iznosila 109.809.194 KM, predstavlja povećanje za 9.324.289 KM ili 8,5%.

Tabela 21: Iznos ukupno isplaćenih obaveza iz osiguranja po vrstama osiguranja

VRSTE OSIGURANJA	2021.	2022.	2023.
	Iznos (KM)	Iznos (KM)	Iznos (KM)
Osiguranje nezgode	7.861.502	7.385.242	7.515.710
Zdravstveno osiguranje	419.107	589.279	666.553
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	11.413.145	12.452.265	12.884.611
Osiguranje vozila koja se kreću po šinama	9.128		600
Osiguranje vazduhoplova			
Osiguranje plovila		101.696	163.713
Osiguranje robe u prevozu	59.205	59.788	218.602
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	3.542.487	5.039.864	6.903.731
Osiguranje ostalih šteta na imovini	2.718.311	10.837.164	10.429.311
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	45.013.911	57.168.777	62.153.008
Osiguranje od građanske odgovornosti za vazduhoplove			33.135
Osiguranje od opšte odgovornosti za brodove			
Osiguranje od opšte građanske odgovornosti	622.739	351.300	446.722
Osiguranje kredita	622.419	459.761	637.151
Osiguranje garancija			
Osiguranje od različitih finansijskih gubitaka	148.908	102.357	44.755
Osiguranje troškova pravne zaštite			
Osiguranje pomoći	6.260	4.500	13.226
UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	72.437.124	94.551.993	102.110.830
Životno osiguranje	11.109.990	13.970.265	15.722.240
Rente	28.645	35.333	35.991
Dodatna osiguranja uz osiguranje života	1.216.493	1.251.603	1.264.423
UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	12.355.128	15.257.201	17.022.653
UKUPNO	84.792.252	109.809.194	119.133.483

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Ukupno isplaćene obaveze po osnovu zaključenih ugovora neživotnih osiguranja iznosile su 102.110.830 KM i bile su veće za 8,0%. Korisnicima životnog osiguranja, u ovom izvještajnom periodu, isplaćeno je 17.022.653 KM, što predstavlja povećanje za 11,6%. Struktura iznosa isplaćenih šteta po vrstama osiguranja u skladu je sa strukturom premije po vrstama osiguranja.

Grafikon 16: Ukupno isplaćene obaveze iz osiguranja (životna i neživotna osiguranja)

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

U narednoj tabeli prikazani su pokazatelji efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja, odvojeno za životna i neživotna osiguranja.

Tabela 22: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja

Opis	2021.	2022.	2023.
Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja u neživotnim osiguranjima (u %)	86,4	86,5	86,0
Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja u životnim osiguranjima (u %)	87,1	88,2	89,7
Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja u neživotnim osiguranjima (u %)	99,3	99,4	99,5
Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja u životnim osiguranjima (u %)	100,0	100,0	100,0

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja predstavlja odnos broja ukupno riješenih i ukupno evidentiranih zahtjeva. Stopa isplate obaveza iz osiguranja predstavlja odnos broja ukupno isplaćenih i ukupno riješenih odštetnih zahtjeva. U posmatranom periodu nije bilo značajnijih promjena stopa efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja.

Stope efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila u 2023. godini, po društvima za osiguranje, prikazane su u narednoj tabeli.

Tabela 23: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila

R.B.	Društvo za osiguranje	Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja (%)	Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja (%)
1.	D.D. Brčko-gas osiguranje	79,3	100,0
2.	Grawe osiguranje a.d.	68,8	100,0
3.	Euros osiguranje a.d.	81,9	98,9
4.	Drina osiguranje a.d.	79,5	100,0
5.	Dunav osiguranje a.d.	78,7	100,0
6.	Wiener osiguranje a.d.	79,1	100,0
7.	Krajina osiguranje a.d.	61,1	83,4
8.	Mikrofin osiguranje a.d.	95,7	100,0
9.	Nešković osiguranje a.d.	82,3	100,0
10.	Osiguranje Aura a.d.	87,0	100,0
11.	Osiguranje Garant d.d.	73,9	98,7
12.	Premium osiguranje a.d.	91,5	100,0
13.	Triglav osiguranje a.d.	81,4	98,6
14.	SAS-SuperP OSIGURANJE a.d.	86,0	100,0
	UKUPNO:	81,7	99,2

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Potrebno je napomenuti da stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja, zavisi i od objektivnih faktora na koje društvo za osiguranje nije u mogućnosti da utiče (npr. starosti portfelja društva za osiguranje, načina evidentiranja odštetnih zahtjeva, broja odštetnih zahtjeva u sudskom sporu i zahtjeva sa nepotpunom dokumentacijom i sl), te da bi bila mjerodavan pokazatelj potrebno je posmatrati zajedno sa ostalim pokazateljima.

2.3.5. Tehnički rezultat

Tehnički rezultat, prikazan u narednoj tabeli, utvrđen je kao razlika mjerodavnih premija u samopridržaju i mjerodavnih šteta u samopridržaju, uzimajući u obzir promjene kod ostalih tehničkih rezervi, a kod životnih osiguranja u obračun se uzima i rezultat ostvaren ulaganjem sredstava. Za obračun tehničkog rezultata korišćeni su zbirni iznosi naprijed navedenih pozicija iz izvještaja svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 24: Tehnički rezultat

R.B.	Vrste osiguranja	2021.	2022.	2023.
		Iznos (KM)	Iznos (KM)	Iznos (KM)
1.	Osiguranje nezgode	5.565.633	8.180.799	9.581.538
2.	Zdravstveno osiguranje	961.597	1.477.060	1.646.332
3.	Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	3.066.876	4.839.443	6.781.076
4.	Osiguranje vozila koja se kreću po šinama	5.487	7.968	1.284
5.	Osiguranje vazduhoplova	24.136	28.301	-40.903
6.	Osiguranje plovila	-10.161	-26.875	1.811
7.	Osiguranje robe u prevozu	159.386	398.160	574.574
8.	Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	2.530.256	978.108	1.341.959
9.	Osiguranje ostalih šteta na imovini	2.881.980	2.464.573	3.803.534
10.	Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	101.574.408	95.503.724	105.387.868
11.	Osiguranje od građanske odgovornosti za vazduhoplove	91.364	18.410	34.086

R.B.	Vrste osiguranja	2021.	2022.	2023.
		Iznos (KM)	Iznos (KM)	Iznos (KM)
12.	Osiguranje od opšte odgovornosti za brodove	9.509	9.501	10.524
13.	Osiguranje od opšte građanske odgovornosti	724.931	1.823.377	1.294.918
14.	Osiguranje kredita	412.026	884.334	915.774
15.	Osiguranje garancija	15.048	20.630	20.468
16.	Osiguranje od različitih finansijskih gubitaka	464.817	734.236	812.881
17.	Osiguranje troškova pravne zaštite	171	1.550	833
18.	Osiguranje pomoći	7.204	142.079	415.596
	NEŽIVOTNA OSIGURANJA	118.484.669	117.485.380	132.584.156
19.	ŽIVOTNO OSIGURANJE	8.655.323	8.370.593	8.727.667
	UKUPNO	127.139.992	125.855.973	141.311.824

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Ukupan tehnički rezultat, u 2023. godini bio je pozitivan, što ukazuje da je ukupna premija bila dovoljna za izmirenje obaveza prema osiguranicima, korisnicima osiguranja i trećim oštećenim licima. Posmatrano pojedinačno po vrstama osiguranja, kod osiguranja vazduhoplova tehnički rezultat je bio negativan, čiji iznos nije materijalno značajan. U izvještajnom periodu ukupan tehnički rezultat je veći za 12,3% u odnosu na prethodnu godinu, zbog većeg iznosa mjerodavne premije u samopr održaju.

2.3.6. Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio

Racio šteta predstavlja odnos mjerodavnih šteta i mjerodavne premije, dok racio troškova predstavlja učešće troškova sprovođenja osiguranja u obračunatoj premiji. Kombinovani racio pokazuje rezultat poslovanja prije uključivanja rezultata od ulaganja, a računa se kao zbir racia troškova i racia šteta.

U narednom tabelarnom pregledu prikazani su racio šteta, racio troškova i kombinovani racio za neživotna osiguranja, izračunati na osnovu zbirnih iznosa naprijed navedenih pozicija iz izvještaja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 25: Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio

O P I S	2021.	2022.	2023
Racio šteta (%)	35,1	51,1	41,6
Racio troškova (%)	39,4	40,6	40,5
Kombinovani racio (%)	74,6	91,7	82,1

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Ukoliko je kombinovani racio manji od 100, razlika između 100 i kombinovanog racia predstavlja pozitivan rezultat iz poslova osiguranja, a ukoliko je kombinovani racio veći od 100, ta razlika predstavlja negativan rezultat iz poslova osiguranja.

Sa stanjem na dan 31.12.2023. godine, kombinovani racio je bio ispod 100, što znači da je ostvaren pozitivan rezultat iz poslova osiguranja.

U izvještajnom periodu, racio šteta se smanjio, a na šta je uticao smanjenje iznosa mjerodavnih šteta i povećanje iznosa mjerodavne premije, u odnosu na prethodnu godinu. Mjerodavne štete su manje usljed promjena u iznosima rezervi za štete, dok je na rast mjerodavne premije uticao rast obračunate premije. Racio troškova je na istom nivou kao i prethodne godine. Rast troškova sprovođenja osiguranja prati rast premije neživotnih osiguranja.

2.3.7. Pokazatelji rentabilnosti

U narednom tabelarnom pregledu prikazana je rentabilnost imovine i rentabilnost vlastitih sredstava, izračunata na osnovu zbirnih iznosa pozicija iz izvještaja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 26: Pokazatelji rentabilnosti

O P I S	2021.	2022.	2023.
Povrat na aktivu (ROA %)	5,4	5,1	4,7
Povrat na ukupni kapital (ROE %)	18,5	18,0	17,6

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Pokazatelj rentabilnosti imovine (ROA) računa se kao odnos neto rezultata perioda i prosječne aktive, a predstavlja mjeru prinosa na ukupnu aktivu. Pokazatelj rentabilnosti kapitala (ROE) predstavlja odnos između neto rezultata perioda i prosječnog kapitala, a pokazuje koliki je povrat na uloženi vlastiti kapital. Smanjenje vrijednosti navedenih pokazatelja proizilazi iz neznatnog smanjenja iznosa neto rezultata perioda i kapitala. Nezavisno od navedenog rentabilnost je i dalje na zadovoljavajućem nivou.

2.3.8. Ostali pokazatelji poslovanja

U narednom tabelarnom pregledu prikazani su ostali pokazatelji poslovanja, izračunati na osnovu zbirnih iznosa pozicija iz izvještaja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 27: Ostali pokazatelji poslovanja

O P I S	2021.	2022.	2023.
Premija po zaposlenom (u KM)	156.243	170.231	197.758
Ukupan prihod po zaposlenom (u KM)	180.839	201.683	222.229
Dobit po zaposlenom (u KM)	19.348	19.583	19.915
Dobit/Ukupan prihod (%)	10,7	9,7	9,0
Racio solventnosti (%)	75,8	74,0	64,3
Opšta likvidnost (%)	4,6	4,9	4,5

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Sa stanjem na dan 31.12.2023. godine premija po zaposlenom, ukupan prihod po zaposlenom i dobit po zaposlenom su bili veći, u odnosu na prethodnu godinu, zbog većeg iznosa obračunate premije i ukupnih prihoda. Iako je neznatno smanjen, racio solventnosti i dalje pokazuje da solventnost nije bila ugrožena. Traba istaći da je koeficijent opšte likvidnosti bio značajno veći od 1, što odražava sposobnost izmirenja obaveza u rokovima dospijeca.

3. DOBROVOLJNO PENZIJSKO OSIGURANJE

3.1. Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

Djelatnost dobrovoljnog penzijskog osiguranja, u izvještajnom periodu, obavljalo je jedno društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, a to je: Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka.

Prema strukturi vlasništva, sa stanjem na dan 31.12.2023. godine, Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka je bilo u većinskom stranom vlasništvu sa učešćem od 67% u ukupnom kapitalu („Triglav pokojninska družba“ d.d. Ljubljana 34%, „European Bank for Reconstruction and Development“ 16,5% te „Enterprise Expansion Fund“ 16,5%) i domaćem vlasništvu od 33% (Penzijski rezervni fond Republike Srpske a.d. Banja Luka).

U narednoj tabeli je prikazana skraćena šema bilansa stanja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, sa stanjem na dan 31.12.2022. i 31.12.2023. godine.

Tabela 28: Bilans stanja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

POZICIJA	31.12.2022.	%	31.12.2023.	%	Indeks 2023/22
	Iznos (KM)		Iznos (KM)		
AKTIVA					
A. STALNA SREDSTVA	1.175.320	45,9	1.208.864	41,9	102,9
I - Nematerijalna sredstva	3.190	0,1	2.480	0,1	77,7
II - Nekretnine, postrojenja i oprema	54.271	2,1	43.334	1,5	79,8
III - Investicione nekretnine					
IV - Sredstva uzeta u zakup	9.659	0,4	54.850	1,9	567,9
V - Biološka sredstva					
VI - Dugoročni finansijski plasmani	1.108.200	43,3	1.108.200	38,4	100,0
VII - Ostala dugoročna sredstva i razgraničenja					
B. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA					
V. TEKUĆA SREDSTVA	1.384.721	54,1	1.673.815	58,1	120,9
I - Zalihe, stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja					
II - Kratkoročna sredstva izuzev zaliha i stalnih sredstava namijenjenih prodaji	1.384.721	54,1	1.673.815	58,1	120,9
G. BILANSNA AKTIVA	2.560.041	100,0	2.882.679	100,0	112,6
D. VANBILANSNA AKTIVA					
PASIVA					
A. KAPITAL	2.501.115	97,7	2.780.500	96,5	111,2
I - Osnovni kapital	4.400.000	171,9	4.400.000	152,6	100,0
II - Otkupljene sopstvene akcije i upisani neuplaćeni kapital					
III - Emisiona premija					
IV - Emisioni gubitak					
V - Rezerve					
VI - Revalorizacione rezerve					
VII - Pozitivni efekti vrednovanja finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	97.339	3,8	97.369	3,4	100,0
VIII - Negativni efekti vrednovanja finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat					
IX - Neraspoređena dobit			279.355	9,7	
X - Gubitak (1+2)	1.996.224	78,0	1.996.224	69,2	100,0
1. Gubitak ranijih godina	1.879.198	73,4	1.996.224	69,2	106,2

POZICIJA	31.12.2022.	%	31.12.2023.	%	Indeks 2023/22
	Iznos (KM)		Iznos (KM)		
2. Gubitak tekuće godine	117.026	4,6			
XI - Učešća bez prava kontrole					
B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE	960	0,0	12.139	0,4	1264,5
I Dugoročna rezervisanja	960	0,0	960	0,0	100,0
II Dugoročne obaveze	0		11.179	0,4	0,0
III Razgraničeni prihodi i primljene donacije					
V. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	10.807	0,4	10.807	0,4	100,0
G. KRATKOROČNE OBAVEZE I KRATKOROČNA REZERVISANJA	47.159	1,8	79.233	2,7	168,0
D. BILANSNA PASIVA	2.560.041	100,0	2.882.679	100,0	112,6
Đ. VANBILANSNA PASIVA					

Izvor: Finansijski i revizorski izvještaji

Vrijednost poslovne aktive i pasive, sa stanjem na dan 31.12.2023. godine, iznosila je 2.882.679 KM i veća je za 322.638 KM ili 12,6%, u odnosu na stanje na dan 31.12.2022. godine.

U strukturi poslovne aktive, stalna sredstva učestvovala su sa 41,9%, a tekuća sredstva sa 58,1%. Dugoročni finansijski plasmani učestvovali su sa 91,7% u strukturi stalnih sredstava i u cjelokupnom iznosu su se odnosili na obveznice čiji je emitent Republika Srpska (1.108.200 KM). Sredstva uzeta u zakup učestvovala su sa 4,5%, nekretnine, postrojenja i oprema sa 3,6% a nematerijalna sredstva sa 0,2% u stalnim sredstvima. Strukturu tekućih sredstava čine kratkoročni finansijski plasmani (77,9%), gotovina (15,8%), kratkoročna potraživanja (4,9%) i kratkoročna razgraničenja (1,4%).

U poslovnoj pasivi, kapital je učestvovao sa 96,5%, kratkoročne obaveze sa 2,7%, odložene poreske obaveze sa 0,4% te dugoročna rezervisanja sa 0,4%. Kapital je iznosio 2.780.500 KM i odgovarao je iznosu akcionarskog kapitala (4.400.000 KM) umanjenog za iznos akumuliranog gubitka do visine kapitala ranijih godina (1.996.224 KM), te uvećanog za iznos neraspoređenog dobitka tekućeg perioda (279.355 KM) i iznos pozitivnih efekata vrednovanja finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (97.369 KM). Kratkoročne obaveze su se povećale za 68,0% usljed povećanja kratkoročnih obaveza po osnovu lizinga, pri čemu nominalni iznos povećanja nema materijalni značaj.

U narednoj tabeli prikazana je skraćena šema bilansa uspjeha društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, za 2022. i 2023. godinu.

Tabela 29: Bilans uspjeha društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

POZICIJA	2022.	%	2023.	%	Indeks 2023/22
A. POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
I - Poslovni prihodi	616.891	93,3	809.334	87,6	131,2
II - Poslovni rashodi	629.036	80,9	642.773	99,6	102,2
B. POSLOVNI DOBITAK			166.561		
V. POSLOVNI GUBITAK	12.145				
G. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
I - Finansijski prihodi	43.299	6,6	44.815	4,8	103,5
II - Finansijski rashodi	1.586	0,2	2.338	0,4	147,4
D. DOBITAK REDOVNE AKTIVNOSTI	29.568		209.038		707,0
Đ. GUBITAK REDOVNE AKTIVNOSTI					

POZICIJA	2022.	%	2023.	%	Indeks 2023/22
E. OSTALI DOBICI I GUBICI					
I - Ostali prihodi i dobici	689	0,1	0	0,0	0,0
II - Ostali rashodi i gubici	118	0,0	0	0,0	0,0
Ž. DOBITAK PO OSNOVU OSTALIH PRIHODA I RASHODA	571				
Z. GUBITAK PO OSNOVU OSTALIH PRIHODA I RASHODA					
I- PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE					
I - Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine	0	0,00	70.317	7,6	0,0
II - Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine	147.164	18,9	0	0,0	0,0
J. DOBITAK PO OSNOVU USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE	0		70.317		0,0
K. GUBITAK PO OSNOVU USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE	147.164		0		0,0
L. PRIHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA					
Lj. RASHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA					
M. DOBIT I GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA					
1. Dobit prije oporezivanja			279.355		
2. Gubitak prije oporezivanja	117.025				
N. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT					
Nj. NETO DOBIT I NETO GUBITAK PERIODA					
I - Neto dobitak perioda			279.355		
II -Neto gubitak perioda	117.025				
UKUPNI PRIHODI	660.879	100,0	924.466	100,0	139,9
UKUPNI RASHODI	777.904	100,0	645.111	100,0	82,9

Izvor: Finansijski i revizorski izvještaji

Ukupni prihodi, u 2023. godini, su iznosili 924.466 KM, a u okviru kojih su poslovni prihodi (prihodi od ulaznih naknada i naknada za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom) učestvovali sa 87,6%, prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine (prihodi od ulaganja u udjele otvorenih investicionih fondova) sa 7,6% te finansijski prihodi (prihodi od kamata) sa 4,8%.

Ukupni rashodi su iznosili 645.111 KM, a činili su ih poslovni rashodi (99,6%) i finansijski rashodi (0,4%). Poslovni rashodi su proistekli iz troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda (55,6%), troškova proizvodnih usluga (18,1%), nematerijalnih troškova (14,6%), troškova amortizacije (8,7%), te ostalih troškova (3,0%). Finansijski rashodi se odnose na rashode po osnovu kamata po lizingu i amortizacije diskonta po osnovu kupovine obveznica.

Neto rezultat, u izvještajnom periodu, je dobitak u iznosu od 279.355 KM.

3.2. Dobrovoljni penzijski fond

U okviru djelatnosti dobrovoljnog penzijskog osiguranja, organizovan je jedan dobrovoljni penzijski fond, a to je: Evropski dobrovoljni penzijski fond Banja Luka. Ovim fondom upravlja Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka. Fond je organizovan, kao otvoreni dobrovoljni penzijski fond, radi prikupljanja novčanih sredstava

dobrovoljnom uplatom penzijskog doprinosa od strane obveznika uplate i ulaganja tih sredstava s ciljem povećanja vrijednosti imovine.

Sa stanjem na dan 31.12.2023. godine, ukupan broj aktivnih članova fonda bio je 37.906. Od ukupnog broja aktivnih članova, 99,5% je pristupilo dobrovoljnom penzijskom fondu putem penzijskih planova, pri čemu je putem penzijskih planova javnih preduzeća i javnih institucija pristupilo 93,7% ukupno aktivnih članova fonda.

U narednoj tabeli prikazana je skraćena šema bilansa stanja dobrovoljnog penzijskog fonda, sa stanjem na dan 31.12.2022. i 31.12.2023. godine.

Tabela 30: Bilans stanja dobrovoljnog penzijskog fonda

Pozicija	31.12.2022.	%	31.12.2023.	%
SREDSTVA				
I – Gotovina i gotovinski ekvivalenti	492.941	1,9%	2.397.695	6,7%
II - Ulaganja fonda	25.355.654	95,6%	33.016.899	92,0%
III - Potraživanja	465.931	1,7%	50.000	0,1%
IV - Odložena poreska sredstva				
V - Razgraničenja	216.356	0,8%	408.943	1,2%
VI - Ostala potraživanja i sredstva				
A. UKUPNO SREDSTVA	26.530.882	100,0%	35.873.536	100,0%
OBAVEZE				
I - Obaveze po osnovu poslovanja	28.429	30,4%	0	0,0%
II - Obaveze po osnovu troškova poslovanja	3.353	3,6%	4.564	5,3%
III - Obaveze prema društvu za upravljanje	58.786	62,8%	74.466	85,9%
IV - Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha				
V - Finansijske obaveze po amortizovanoj vrijednosti				
VI - Ostale obaveze	2.970	3,2%	7.646	8,8%
B. UKUPNO OBAVEZE	93.538	100,0%	86.676	100,0%
NETO IMOVINA				
I - Osnovni kapital	26.123.566		34.815.340	
II - Rezerve				
III - Revalorizacione rezerve	326.210		612.818	
IV - Rezerve iz dobiti				
V - Dobit	39.337		371.133	
VI - Gubitak	51.769		12.432	
V. UKUPNO NETO IMOVINA	26.437.344		35.786.860	
G. BROJ EMITOVANIH AKCIJA/UDJELA	2.514.250,55		3.334.158,08	
D. NETO IMOVINA PO UDJELU/AKCIJE	10,51500		10,73340	
Đ. VANBILANSNE EVIDENCIJE				

Izvor: Finansijski i revizorski izvještaji

Sa stanjem na dan 31.12.2023. godine, ukupna sredstva dobrovoljnog penzijskog fonda iznosila su 35.873.536 KM, i za 35,2% su veća u odnosu na stanje na isti dan prethodne godine. U strukturi ukupnih sredstava dobrovoljnog penzijskog fonda najznačajnije učešće su imala ulaganja fonda (92,0%) i odnosila su se na ulaganja u hartije od vrijednosti (obveznice čiji su emitenti Republika Srpska, jedinice lokalne samouprave i akcionarska društva, te ulaganja u akcije i udjele u investicionim fondovima) i depozite. Učešće gotovine je 6,7%, ostala potraživanja iz aktivnosti fonda učestvuju sa 0,1%, dok se razgraničenja odnose na obračunate pripadajuće kamate na obveznice i učestvuju sa 1,2% u ukupnim sredstvima.

Sa druge strane, ukupne obaveze su iznosile samo 86.676 KM, u kojima su obaveze prema društvu za upravljanje učestvovala sa 85,9%, obaveze po osnovu troškova poslovanja (obaveze prema banci depozitaru) sa 5,3% i ostale obaveze (obaveze po osnovu članstva) sa 8,8%.

Neto vrijednost imovine dobrovoljnog penzijskog fonda iznosila je 35.786.860 KM. Broj emitovanih udjela tj. broj upisanih obračunskih jedinica iznosio je 3.334.158,08, a neto vrijednost po udjelu 10,73340 KM.¹⁰

U narednoj tabeli prikazana je šema skraćenog bilansa uspjeha dobrovoljnog penzijskog fonda, za 2022. i 2023. godinu.

Tabela 31: Bilans uspjeha dobrovoljnog penzijskog fonda

Pozicija	2022.	2023.
A. REALIZOVANI PRIHODI I RASHODI		
I Poslovni prihodi	516.736	904.626
II Realizovani dobici		
III Poslovni rashodi	465.755	664.697
IV Realizovani gubici		564
V Finansijski prihodi		
VI Finansijski rashodi	40.522	46.982
B. REALIZOVANA DOBIT (GUBITAK) PRIJE OPOREZIVANJA	10.459	192.383
V. NEREALIZOVANI DOBICI I GUBICI	-62.228	178.750
D. UKUPNA NEREALIZOVANA DOBIT (GUBITAK) PRIJE OPOREZIVANJA	-62.228	178.750
Đ. UKUPNA DOBIT (GUBITAK) PRIJE OPOREZIVANJA	-51.769	371.133
E. POREZ NA DOBIT		
Ž. UKUPNA DOBIT (GUBITAK) POSLIJE OPOREZIVANJA	-51.769	371.133
Z. OSTALI UKUPNI REZULTAT	181.959	286.608
I. POVEĆANJE (SMANJENJE) NETO IMOVINE - UKUPNI REZULTAT		
1. Povećanje neto imovine fonda	130.190	657.741
2. Smanjenje neto imovine fonda		

Izvor: Finansijski i revizorski izvještaji

U 2023. godini, poslovni prihodi su iznosili 904.626 KM i veći su za 75,1% u odnosu na isti period prethodne godine, a čiju strukturu čine prihodi od kamata (91,1%), prihodi od amortizacije premije/diskonta po osnovu hartija od vrijednosti (7,1%) i prihod od dividendi (1,8%). S druge strane, došlo je i do povećanja poslovnih rashoda za 42,7%, zbog uticaja povećanja iznosa naknada društvu za upravljanje, koje učestvuju sa 93,0% u strukturi pomenutih rashoda, dok naknade banci depozitaru učestvuju sa 6,9%, a 470 KM se odnosi na ostale dozvoljene rashode fonda.

Neto rezultat dobrovoljnog penzijskog fonda, u posmatranom obračunskom periodu, je dobitak u iznosu od 371.133 KM, što predstavlja pozitivnu promjenu imajući u vidu da je u prethodnoj godini ostvaren gubitak u iznosu od 51.769 KM. Međutim, kada se uključi ostali ukupni rezultat u iznosu od 286.608 KM, povećanje neto imovine fonda - ukupni rezultat je iznosio 657.741 KM.

¹⁰ Vrijednost obračunske jedinice fonda na dan vrednovanja utvrđuje se dijeljenjem vrijednosti neto imovine fonda sa ukupnim brojem obračunskih jedinica. Ukupan broj obračunskih jedinica fonda, na dan vrednovanja, izračunava se na način da se broj obračunskih jedinica od poslednjeg dana za koji je obračunata vrijednost obračunske jedinice fonda, uveća za broj obračunskih jedinica koji je dobijen evidentiranjem obračunskih jedinica na individualne račune članova fonda na osnovu zaprimljenih uplata, te umanjati za broj obračunskih jedinica koji je dobijen prestankom članstva na dan vrednovanja.

Osnovni podaci o društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj (na dan 31.12.2023. godine)¹¹

Društvo za osiguranje	Sjedište	Adresa	Direktor	Poslovna aktiva	Ukupni bilansni kapital	Obračunata premija	Broj zaposlenih
D.D. Brčko gas osiguranje	Brčko	Banjalučka 8	Miladin Milošević	33.167.094	13.587.643	17.354.289	124
Grawe osiguranje a.d.	Banja Luka	I krajiškog korpusa 39	Veselin Petković	190.969.593	24.268.419	38.997.615	97
Drina osiguranje a.d.	Milići	Ulica 9. januara br.4	Valentino Janković	43.905.238	14.058.915	25.895.450	115
Dunav osiguranje a.d.	Banja Luka	Veselina Masleše 28	Bojan Popović	44.207.291	12.817.108	30.690.137	177
Euros osiguranje a.d.	Banja Luka	Bulevar srpske vojske 7	Duško Valan ¹²	17.711.766	7.035.811	12.088.446	70
Wiener osiguranje a.d.	Banja Luka	Kninska 1A	Borislav Doder	106.498.243	17.709.674	40.017.447	202
Krajina osiguranje a.d.	Banja Luka	Braće Pantića 2	Mile Janjić	19.234.814	7.429.604	7.714.679	54
Mikrofin osiguranje a.d.	Banja Luka	Aleja Svetog Save 61	Danijel Dragutinović	25.495.122	9.923.211	21.531.139	99
Nešković osiguranje a.d.	Bijeljina	Sremska 3	Milenko Mišanović	44.312.058	19.341.443	19.396.013	78
Osiguranje Aura a.d.	Banja Luka	Veljka Mladenovića 7d	Radenko Vujić	39.912.419	9.455.298	32.124.042	214
Osiguranje Garant d.d.	Brčko	Banjalučka 54	Goran Radović	24.153.558	12.094.825	13.693.548	39
Premium osiguranje a.d.	Banja Luka	Mladena Stojanovića 111	Bojan Burazor	23.619.237	8.491.106	21.131.582	125
SAS-SuperP OSIGURANJE a.d.	Bijeljina	Trg Đenerala Draže Mihailovića 12	Nikola Gavrić	9.045.896	5.973.249	3.866.495	28
Triglav osiguranje a.d.	Banja Luka	I krajiškog korpusa 29	Janez Rožmarin	31.420.183	9.809.518	17.079.733	103
Ukupno:				653.652.512	171.995.824	301.580.613	1.525

¹¹ Svi aktuelni podaci o društvima za osiguranje su dostupni na internet stranici Agencije www.azors.rs.ba¹² Dana 26.02.2024. godine izvršena je promjena lica ovlaštenog za zastupanje Euros osiguranja a.d. U periodu izrade ovog izvještaja za direktora društva imenovan je Dušan Šljivar